

Nas tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XIV. / STEVILKA 49

CELOVEC, DNE 8. DECEMBRA 1966

CENA 2.— ŠILINGA

Studenci našega duhovnega bogastva

Človek kot duhovno bitje živi svoje duhovno življenje iz idealov. Ideali pa so višje vrednote, ki se kažejo našemu duhu kot dejstva, katera zaslužijo našo ceno in zato našo žrtve; kot dejstva, ki morejo obogatiti našega duha, našo osebnost, zato so vir, studelec našega duhovnega bogastva.

Med različnimi duhovnimi vrednotami je tudi narodnost. S to vrednoto je tako kakor s tolikimi drugimi: eni jo cenijo preveč, drugi premalo ali jo enostavno prezirajo kot stvar, ki ne zasluži nobene cene. Najti pravo pot vredno kristjana, je tudi tukaj težko kot povsod drugod, ko pa nas strasti in okolje zavajajo na desno in levo. Vendar, da je narodnost velika duhovna vrednota, o tem noben kristjan ne more dvomiti. Če pa je velika duhovna dobrota, potem je naravno, da kristjan ne more brezbržno mimo nje, je ne sme omalovaževati ali celo tajiti; prav tako ne sme pretiravati in jo morda staviti na prvo mesto med duhovnimi vrednotami. So druge pred njo in višje od nje. Vendar nam danes ne gre za to, na kakšno mesto med vrednotami spada narodnost, ampak nam gre za nekaj drugega. Radi bi premislili, iz kakšnih virov raste ta vrednota, iz kakšnih studencov črpa svojo moč in moralno vrednost.

Prvi studentec je narava sama, to se pravi človek, kot ga je Bog ustvaril. In ustvaril nas je različne, različne po barvi kože, po temperamentu, po spolu, po postavi in tudi po jezikih. Sveto pismo poudarja to dejstvo na najbolj preprost način, ko pravi, da je Bog ljudem zmešal jezike, ko so zidali babilonski stolp. Različni narodi so torej nastali kot posledica naravnega razvoja človeškega rodu. To potrjuje tudi zgodovina, ko vemo, da so se iz enega ljudstva, ki je prvotno govorilo en skupen jezik, razvili različni jeziki in različni narodi. Kdor bi šel proti temu razvoju, bi šel proti naravi; kdor bi tak razvoj zanimal, bi zanimal naravo. Tako postopanje, ki ni redko v zgodovini, se je pa zmeraj maščevalo nad krivci samimi, ker nasilje nad naravo se vedno maščuje.

Drugi studentec je Kristus Bog človek. Kristus je prišel, da nas uči vso resnico. Tako nas je poučil tudi o narodnosti, da je velika vrednota. Saj je ljubil svoj narod, čeprav je prišel odrešiti vse ljudi in je ljubil tudi vse druge narode.

Tretji studentec je nauk pokoncilске Cerkve. Na zadnjem vatikanskem koncilu je katoliška Cerkva pregledala svoj nauk in ga vskladila z dosežki sodobne kulture in napredka. Med vrednotami, ki jih je človeški nemirni duh odkril in jim dal pravi poudarek, je tudi ljudski jezik in ljudska kultura. Dočim so ves stari in srednji vek poudarjali vrednost le starih klasičnih jezikov in kultur, kar je doseglo višek v dobi humanizma in renesanse, so poznejše dobe, zlasti še romantika, odkrile velik pomen ljudskih jezikov in ljudskih kultur za pravi napredek in uspešno duhovno življenje narodov. V civilnem življenju se je to takoj uveljavilo v gojitvi živih jezikov povsod in v razvijanju narodnih kultur. Cerkve je pa še dolgo ostala pri starem in zlasti v liturgiji še vedno ohranila monopol latinščine, v duhovnem oblikovanju vernikov pa je še naprej poudarjala vrednost latinske kulture na škodo živih ljudskih kultur, kakor da bi vsi morali sprejeti z vero v Kristusa tudi osnovne prvne rimskokatoliške kulture. Na zadnjem koncilu je to svoje stališče pregledala in ga posodobila. V liturgiji je priznala enako vrednost vsem živim jezikom, da se daje Bogu čast in se verniki poučujejo v verskih resnicah. Glede kulture pa je prvič v svoji zgodovini zavzela odgovorno stališče v zadnjem XIII. dekretu in sicer v drugem delu, kjer govori precej na dolgo o tem, kako je treba kulturni napredek prav razvijati. Tu najdemo jasne načelne izjave o potrebi kulture, o njeni svobodnosti, o njenem širjenju in o njeni raznolikosti ne samo v raznih dobah, ampak tudi pri raznih narodih. Tudi to najdemo, kako naj se cerkveni mošje poslužujejo raznih kultur za čim bolj uspešno širjenje evangelija.

Volja božja in volja Cerkve je torej, da je svet raznolik tudi v jezikih in kulturah, a da pri vsem tem ohrani edinstvo vere v Kristusa Boga-človeka, v katerem je Bog vse prenovil (sv. Pavel), in v

„Rdeča garda“ tudi v Macaou

Hudi nemiri v portugalski koloniji

V mali portugalski koloniji Macaou na obali Južne Kitajske, je prišlo ob koncu tedna do težkih izgrediv rdeči Kitajski naklonjene mladine. Na demonstrante je večkrat streljala portugalska policija. Pri tem je bilo sedem mrtvih in na stotine ranjenih, magistrat mesta je popolnoma razdejan, več drugih poslopij pa močno poškodovanih. Prebivalstvo množično beži iz portugalske kolonije Macaoa in išče zavetja v angleškem Hongkongu.

Vsakemu mora biti jasno, da so nemiri naročeni iz Pekinga in da je to posledica »kulturne revolucije«, ki jo uprizarja »rdeča garda«. Psihološko vojno proti Macaou je podprlo še sedem kitajskih bojnih čolnov, ki patrolirajo blizu portugalske kolonije in streljanje z one strani meje Kitajske in tako še bolj poostrejuje položaj.

O strahovitih posledicah Mao Ce Tungove »kulturne revolucije« na Kitajskem, je poročal v ponedeljek tudi moskovski časopis »Sovjetska kultura«: »Poznana kitajska dramska igralka Hung Hsiang Niu je izvršila samomor, skočila je skozi okno, potem, ko je proti njej »rdeča garda« uprizorila nesramno hujskanje.

Napetost na sovjetsko-kitajski meji je ta-

ko velika, da so sovjetske vojaške oblasti podvezle na meji potrebne ukrepe proti morebitnemu vpadu rdečekitajskih enot. V ta namen so ustanovili v dveh sovjetskih republikah posebne vojaške šole za izobrazbo mladih mož v civilni obrambi. V Tadžikistanu in Kirgiziji šolajo posebne enote mladostnikov, ki se veščajo v artileriji, vodenju tankov in v upravljanju zračnih daljnovodov. Po sovjetskih vesteh pa gre tukaj le za prostovoljce.

V nekem ameriškem poročilu iz Hongkonga je rečeno, da je prva razvojna stopnja »kulturne revolucije« na Kitajskem končala verjetno s porazom obrambnega ministra Lina Piaoa in njegovih privržen-

Sporazum med OeVP in SPOe

Strokovnjaki nadomestijo politike — Nova ureditev podržavljenih podjetij — Soglasje tudi o tržnem zakonu

Avstrijska ljudska stranka in socialistična stranka sta se v ponedeljek, 5. decembra, končno veljavno zedinili o soodločanju socialistične opozicije pri reformi podržavljenih industrije. Pri tem sta obe stranki podpisali tudi sporazum. Kot protiuslugo pa se je Avstrijska socialistična stranka zavzela, da ostaneta še nadalje za dve leti kmetijski zakon in tržni zakon nespremenjena.

Z 31. decembrom 1966 mora po tem sporazumu vrsta političnih osebnosti zapustiti nadzorni svet velikih podržavljenih podjetij.

Novi zakon o OeIG (Avstrijski industrijski upravni družbi), ki bo začel veljati s 1. januarjem 1967, zahteva namreč, da morajo biti v nadzornem svetu osebe, ki so v gospodarskih vprašanjih strokovno izo-

brazene in zmogne vršiti njih postavljene naloge podržavljene industrije.

Skupno je po tej »klavzuli strokovnjakov« prizadeto dvajset politikov Avstrijske ljudske in socialistične stranke. Najpomembnejša osebnost, ki mora zapustiti nadzorni svet Avstrijske industrijske upravne družbe, je štajerski deželni glavar Krainer.

Člani nadzornega sveta Avstrijske industrijske upravne družbe lahko postanejo samo avstrijski državljani, strokovnjaki ljudskega gospodarstva, gospodarskih podjetij, tehnike in pravnih znanosti ali voditelji osebnosti praktičnega gospodarskega življenja. Razen tega ne smejo biti v nadzorni svet izvoljeni člani zakonodajnih oblasti: državnega zbora, zveznega sveta in deželnega zbora.

Sv. oče svari pred vojno na Srednjem vzhodu

Mirovna poslanica Vatikana apostolskemu delegatu v Jeruzalemu

Spričo napetega položaja na Srednjem vzhodu je papež Pavel VI. v petek, 2. decembra, poslal v Jeruzalemu apostolskemu delegatu mirovno poslanico.

V njej je dobesedno rečeno: »Sv. oče je s skrbjo zasledoval žalostne dogodke zadnjih tednov, ki so prinesli prebivalstvu Svete dežele nove bolečine. On je vsem tištim blizu, ki trpijo v teh dneh ali se bojijo za svoja življenja.«

»Prav zavoljo tega se sv. oče v goreči molitvi obrača k vsemogočnemu Bogu, da bi se človeštvo pomirilo po veliki skrivnosti Betlehema. Vsi ljudje, ki so blage volje, bi morali biti pripravljeni v svoja srca sprejeti poslanico miru, ki bo nekega dne, izhajajoča iz Svete dežele, zajela ves svet.«

Cerkve, ki je božje ljudstvo nove zaveze. Vera v Kristusa pa ne zahteva, da zatajimo to, kar smo, in pripadnost Cerkvi nima za pogoj, da se odpovemo temu, kar smo dobrega s seboj prinesli iz svojega narodnega kulturnega življenja. Nasprotno, prav to, da smo Kristusi in da pripadamo Cerkvi, nas mora nagibati, da ostanemo zvesti tudi svojemu materinemu jeziku in svojim očetnim izročilom. Samo tako bomo tudi dobri kristjani.

Po »Katoliškem glasu«

O B J A V A

V soboto, 10. decembra 1966, se konča na Državni gimnaziji za Slovence prvo tromesečje.

Ob 10. uri dopoldne bo v Domu glasbe (Konzerthaus) v Modri dvorani občni zbor Združenja staršev in popoldne na šoli »Dan staršev« od 13. do 16. ure.

Ravnateljstvo

Vietkong zopet napada

Od nedelje ponoči na ponedeljek je Vietkong dvakrat v štiriindvajsetih urah napadel saigonsko vojaško letališče Tan Son Nhut. Pri prvem napadu v nedeljo takoj po polnoči je Vietkong tri ure streljal z metalcami granat. Prišlo je do hudih bojov z ameriškimi vojaškimi enotami, v katerih je padlo po ameriških vesteh osemnajst vojakov Vietkonga, šest pa so jih ujeli.

V noči na ponedeljek je prišlo ponovno do bojov na robu vojaškega letališča. Pri spopadu je bilo ubitih šest komunističnih sovražnih vojakov.

Pri napadih na bencinska skladišča, je prišlo v petek, 2. decembra, po vesteh ameriškega vojaškega poveljstva do srdite zračne bitke, med ameriškimi letali in komunističnimi »Mig«, pri čemer pa Američani niso izgubili nobenega letala, pač pa je bila severnovietnamska protiletalska obramba uspešna in je sestrelila šest ameriških lovskih bombnikov tipa »Phantom«, ki so najhitrejša letala ameriškega vojnega letalstva; njih brzina znaša 2575 kilometrov na uro.

Osma številka „Information“

Te dni je izšla osma številka v nemškem jeziku pisanega glasila »Information«, ki ga izdaja Klub slovenskih študentov na Dunaju. Številka obsega 12 strani zanimivega gradiva iz življenja slovenske manjšine na Koroškem, naših visokošolcev na Dunaju, prinaša poročila v zvezi s kontakti Koroške in Avstrije s Slovenijo ter Jugoslavijo in druge aktualnosti. Z izdajo te številke so imeli naši študentje brezdvomno veliko dela. Poročila in članki so skrbno izbrani ter pisani v lepi nemščini.

Razna uredništva avstrijskih časopisov dobijo tako vpogled v življenje in delovanje slovenske manjšine na Koroškem. Kljub temu, da listi člankov iz »Information« ne prevzemajo, pa je važno, da so osebe, ki v odločilni meri ustvarjajo javno mnenje v Avstriji, po Slovencih pravilno informirane.

8. številka »Information« prinaša sledeče članke: »Visokošolski dom Korotan na Dunaju otvorjen«, »Volitve v Deželno kmetijsko zbornico na Koroškem«, »Zastopniki koroških Slovencev v Prekmurju«, v posebnem poročilu so nakazani kontakti z našimi sosedi. Da so posvetili naši visokošolski brošuri »Za verouk v materinščini« skoro 3 strani, kaže, kakšno važnost pripisujejo naši visokošolski temu žal doslej še nerešenemu vprašanju.

V dveh člankih je obdelano delovanje Kluba slovenskih študentov na Dunaju, ki ima sedaj v študentu kemije Lojzetu Popitschu novega predsednika, od novembra naprej pa tudi svoje prostore v visokošolskem domu »Korotan«.

Naslovi nadaljnjih člankov so: »Zbor Töne Tomšič na Dunaju«, »Koroška dijaška zveza v Trstu«, »Seminar profesorjev Slovenske gimnazije«, »Slovenska gimnazija v šolskem letu 1965/66«, »Umrli je stolni prost prelat ddr. Rudolf Blüml«, »Kulturno delo koroških Slovencev v preteklih mesecih« in »Gospodarske vezi med Koroško in Slovenijo«.

Politični teden

Po svetu ...

V ZAHODNI NEMČIJI IMAJO NOVEGA KANCLERJA IN NOVO VLADO

Zahodnonemška krščanska demokratska in socialno demokratska stranka sta se po dramatičnih več kot mesec dni trajajočih razgovorih s socialnodemokratsko stranko sporazumeli, da bodo ustanovili skupno vlado, ali tako imenovano veliko koalicijsko. Takšno koalicijsko, ki je po dvajsetih letih obstoja propadla letošnja pomlad tudi pri nas v Avstriji. Bivši član nacionalsocialistične stranke in predsednik baden-württenberške deželne vlade Kurt Georg Kiesinger je postal Erhardov naslednik, vodja socialnih demokratov Willy Brandt pa podkancler in zunanji minister.

V četrtek, 1. decembra, dopoldne, so v bonmskem parlamentu tudi formalno izvolili novega kanclerja. Za kandidata krščanskodemokratske unije Kiesingerja, ki je bil hkrati tudi edini kandidat, je glasovalo 340 poslancev krščanskodemokratske in krščansko-socialne unije ter socialdemokratske stranke.

Od 496 poslancev jih je glasovalo 473. Proti Kiesingerju je glasovalo 109 poslancev, 23 pa se jih je glasovanja vzdržalo. Sodijo, da je vseh 49 poslancev Mendejeve liberalne stranke glasovalo proti Kiesingerju, preostale glasove proti njemu pa so oddali v glavnem nezadovoljni socialni demokrati.

Malo pred volitvami je predsednik republike Lübke dosedanega kanclerja Erharda in člane njegove vlade razrešil dolžnosti. Ministri nove vlade so bili predstavljeni predsedniku ob 15. uri in dobili od njega pismena imenovanja. Kiesingerjevo vlado sestavlja 19 ministrov, katerih je 10 predstavnikov krščanske unije, 9 pa socialnih demokratov. Položaj podkanclerja in zunanjega ministra je zasedel predsednik socialdemokratske stranke Willy Brandt, resor za vsenemška vprašanja pa njegov namestnik Wehner. Med važnejšimi ministrstvi so socialni demokrati dobili še gospodarski resor.

Poleg kanclerskega položaja so krščanski demokrati obdržali najvažnejše resorje. Finančno ministrstvo je zasedel Franz Josef Strauss, obrambno ministrstvo Schröder, notranje ministrstvo Lübke. Tako imajo predstavniki krščanske unije v rokah vse ključne položaje oblasti.

V nasprotju z razvojem v Bonnu so socialni demokrati v največji zahodnonemški pokrajini Severni Ren-Westfalija sklenili, da bodo paktirali s svobodnimi demokrati in nagnali Kiesingerjevo krščansko unijo v opozicijo.

Socialni demokrati bodo skupaj z Mendejevo stranko ustanovili novo deželno vlado. Politiki krščanske unije v Bonnu so sprejeli to odločitev z neprikritim nezadovoljstvom in razočaranjem. Trenutno ni mogoče povedati, ali so socialni demokrati v tej deželi dobili za svojo potezo odobritev vsega osrednjega vodstva ali samo njegovega dela ali pa so to storili na svojo pest.

SOVJETSKA DIPLOMATSKA OFENZIVA

Sovjetska diplomacija je pričela svojevrstno jesensko »ofenzivo«. Kakor poudarjajo v Moskvi, s svojo dejavnostjo odkrito želi oslabilo tisto negativno diplomatsko, gospodarsko in politično prizadevanje, ki skuša izkoristiti trenutne težave v mednarodnih odnosih in jih speljati na mlin ožjih, pogosto le nacionalnih koristi.

Sovjetski ministrski predsednik Kosigin je na obisku v Parizu, namerava pa še naprej v London. V Moskvi je bil te dni zunanji minister Brown. Tu se je mudil kanadski zunanji minister Paul Martin. Sovjetsko-ameriški odnosi se razvijajo, če tudi jih močno kali in po svoje obremenjuje vietnamska kriza.

Ni naključje, da opozarjajo redni opazovalci sovjetske zunanje politike predvsem na odnose z Združenimi državami Amerike. V Moskvi ne žele prenehati prizadevanja tam, kjer sodijo, da je mogoče sovjetsko-ameriško sodelovanje. Tu seveda ne gre za nikakršno »popuščanje pred ameriškim imperikalizmom« kot je slišati v Pekingu, temveč za trezno presojo stanja. Tu di ni naključje, da so Američani prav se-

daj, ko je najmanj primeren čas za to, pustili v svoji stari politiki »embarga« (prepoved uvoza in izvoza iz dežel z zlato valuto) do Sovjetske zveze in vzhodnoevropskih dežel, to je do ukrepov, ki so umetno povečevali napetost med zahodom in vzhodnoevropskimi zvezniki. Tudi tu gre za spoznanje, da so se taki ukrepi preživeli in da se zahodni zvezniki v vsakdanji praksi kaj malo ravna po njih.

Za uspeh takih nazorov smemo oceniti tudi sovjetsko-ameriški sporazum o uvedbi neposrednih letalskih zvez Moskva—New York.

Velik napredek kažejo prav zadnje mesece sovjetski stiki s Francijo, Italijo in drugimi zahodnimi deželami. To je tudi dokaz, da je čas »embarga« v gospodarskem in političnem pomenu besede zrel za arhiv in da ga ne kaže več spravljati na površje.

U TANT OSTANE GLAVNI TAJNIK OZN

U Tant bo ostal glavni tajnik Združenih narodov. To odločitev je sprejel po dolgem razmišljanju in potem, ko mu je varnostni svet Organizacije združenih narodov priznal veliko vlogo v boju za mir in v konstruktivnih akcijah v vznemirjajočem razvoju v raznih predelih sveta.

Za to podporo in pozivom U Tantu, naj podaljša svoj mandat, so bile vse štiri velesile v Varnostnem svetu, in to je bilo odločilno za končno rešitev velike neznanke.

U Tantova odločitev je rešila Organizacijo združenih narodov novih neprijetnosti in morda celo krize zaradi izvolitve nove osebnosti na ta občutljivi in važni položaj.

VIHAREN ZAKLJUČEK DEBATE O OBRAMBI

Množični in utemeljeni napadi socialističnih in svobodnjaških poslancev proti avstrijskemu obrambnemu ministru dr. Praderju so imeli v četrtek, 1. decembra, v zaključni parlamentarni razpravi o proračunu zvezne vojske za posledico številna posvetovanja znotraj Avstrijske ljudske stranke. Zlasti ostro je nastopil proti dr. Praderju poslanec svobodnjaške stranke Zellinger, ki je svoje dokaze podprl še z izjavami visokih oficirjev zvezne vojske. Očital mu je zlorabljanje svoje službe, strankarsko politiko v zvezni vojski in neresnične izjave v parlamentu. Opozicija je nato zahtevala, da mora obdolžitve proti obrambnemu ministru obravnavati preiskovalni odbor državnega zbora. Ustanovitev tega pa je opozicija zahtevala že julija meseca letos, ga pa še niso obravnavali, ker je bila Avstrijska ljudska stranka proti.

Tudi v četrtekovi debati o proračunu za vojsko ni bila vladna stranka pripravljena zadevo rešiti, pač pa je izjavila, da stvari ne bo pozabila. Te previdne izjave dajo slutiti, da bodo na eni izmed prihodnjih sej vodstva OeVP ali na izrednem zborovanju poslanskega kluba leta 1967 le obravnavali vprašanje odpoklica obrambnega ministra dr. Praderja.

Ko je imel dr. Prader svoj zaključni govor, ga je moral predsednik parlamenta dr. Maleta štirinikat opozoriti, naj bo v svojih izjavah stvaren.

Poslanec Marwan-Schlosser (Avstrijska ljudska stranka) je podčrtal, da se mora upoštevati tudi pozitivno delo sedanjega obrambnega ministra: dolgoročno obrambna zamisel pač obstaja, začel je tudi z izgradnjo obsežne deželne obrambe in omogočil izobrazbo padalcev. Podobno je tolmačil poslanec Mayr (Avstrijska ljudska stranka).

Posamezne organizacije Avstrijske ljudske stranke se prehodno trudijo pojačiti položaj spornega obrambnega ministra. Klub nižjeavstrijskih poslancev je ugotovil, da se je za časa uradovanja dr. Praderja »zamisli deželne obrambe med prebivalstvom močno ukoreninila«. Prav zategadelj je klub izrekel ministru zahvalo za njegovo uspešno delovanje v prid države.

Največ razburjenja je vzbudilo pri opoziciji dejstvo, da je obrambni minister kazensko premestil polkovnika Tomaschitza v Gradec. Dan pred zaključno debato o proračunu zvezne vojske, to je 30. novembra, je dr. Prader v svojem odgovoru na napade opozicije zanikal, da bi kdaj obdolžil polkovnika Tomaschitza nezmožnosti, zaradi katere naj bi bil tudi kazensko premeščen v Gradec.

V odgovoru varnostnemu svetu je U Tant sprejel ta priznanja oziroma spoštovanje, ki so ga izrazili do njegovih prizadevanj. U Tant je poudaril upanje, da bodo tudi odgovorne sile posvetile veliko pozornost svetovnim problemom in služile nadaljnji krepitvi Združenih narodov. S tem upanjem sprejema burmanski diplomat poziv varnostnega sveta oz. nov mandat glavnega tajnika svetovne organizacije.

OTOK BARBADOS — NOVA NEODVISNA DRŽAVA

Otok Barbados, ki pripada britanskim malim Antilskim otokom v Karibskem morju, je od 30. novembra neodvisen. Nekaj pred polnočjo so ob navzočnosti Kentskega vojvode kot predstavnika kraljice Elizabete ter več tisoč ljudi sneli britansko zastavo in dvignili novo zastavo neodvisnega Barbadosa modre in zlate barve. Kentski vojvoda je predal oblast ministrskemu predsedniku Errolu Barrowu ter razglasil neodvisnost otoka po 339 letih britanskega gospodstva. Kentski vojvoda je začel zasedanje parlamenta ter prebral kronski govor ob navzočnosti številnih povabljenih osebosti.

Barbados je postal 26. država Commonwealtha in je tretja bivša britanska kolonija, ki je letos postala neodvisna. Prvi dve sta Gvajana in Tobago.

Otok meri 431 kvadratnih kilometrov ter ima 332 tisoč prebivalcev (na podlagi popisa leta 1960). Večina je črncev in mulatov ter približno 10 tisoč belcev. Glavno mesto je Bridgetown, ki ima 11.300 prebivalcev. Uradni jezik je angleški. Njegovi glavni proizvodi so rum in sladkor.

Angleži so otok zasedli leta 1627. Od leta 1954 je imel otok avtonomno upravo, Velika Britanija pa je obdržala v svoji pristojnosti obrambo in zunanje zadeve.

... in pri nas v Avstriji

Nasproti temu pa je v parlamentnih dopisih razbrati, da je obrambni minister še eno uro pred svojim odgovorom opoziciji izjavil, »da polkovnik ni izpolnil njemu postavljenih nalog«.

ZRAČNO NADZOROVANJE V AVSTRIJI ŠKANDALOZNO

Kako sramotne razmere vladajo v nadzorovanju avstrijskega zračnega prostora, se je pokazalo v soboto, 26. novembra, ko je opoldne istega dne italijansko športno letalo vrglo na Dunaj 100 tisoč letakov, ne da bi ga pri poletu v in iz Avstrije ustavilo naše letalstvo.

Letake sta vrgla iz športnega letala, ki je vzletelo z letališča v Vidmu, dva novinarja italijanskega televizijskega časopisa »TV-Illustrazione«. Novinarja pa se imenujeta Taquino Maiorina in Franco Fedeli. Na letakih je razbrati vljuden poziv Avstrijcem, skupno z Italijani nastopiti proti teroristom na južnem Tirolskem in pošteno sodelovati v južnotirolskem vprašanju v smislu duha združene Evrope. Dalje se na letakih novinarja tudi oproščata zaradi nedovoljenega poleta v Avstrijo.

O vsebini letakov bi lahko razpravljali, toda o metodah, kako so bili poslani v Avstrijo pa težje, so izjavili na merodajnih mestih na Dunaju.

Italijansko letalo, ki je vzletelo iz Vidma, je večkrat krožilo nad letališčem Schwechata in s svojim nizkim letom (samo 50 metrov) ogrožalo človeška življenja mesta.

Kakor se je izvedelo nista opazili športnega letala niti celovška niti graška letalska opazovalnica. Tudi na Dunaju so vsa pristojna mesta trdila do poznih sobotnih popoldanskih ur, da tega letala niso videli niti slišali. Šele kasneje se je izvedela resnica, da je letalska opazovalnica zvezne vojske pač zaznala na radarju tuje letalo, da pa se ni hotela vmešavati v zadevo, ker je bilo to enomotorno športno letalo, ki po mednarodnem sporazumu spada v področje civilnega letalstva.

Neki uradnik civilne letalske uprave pa je po vseh avstrijske tiskovne agencije izjavil, da leta nad Schwechatom toliko nejavljenih športnih letal, da eno samo tako letalo ne vzbuja pozornosti. Šele na podlagi ugotovitve odvrženih letakov, so obvestili državno policijo, od koder so zopet javili avstrijskemu zunanjemu ministrstvu in italijanskemu veleposlaništvu na Dunaju. Ko pa je končno iz žandarmerijske vojašnice v Maidlingu vzletel helikopter, je bilo že prepozno, kajti italijansko športno letalo je medtem neovirano zapustilo avstrijsko ozemlje in se srečno spustilo na letališče v Vidmu.

SLOVENC

doma in po svetu

Slovenci v Argentini

Kakor poročajo iz mesta Carapachaya, tam pri dno deluje dramski odsek. Pred osmimi dnevi so pripravili veseligr »Ne kliči vruga«. Poleg starih priznanih igralcev so nastopili novi mladi igralci. Veliko je vredno to, da ima mladina voljo in veselje do dramatike, saj si s tem krepi znanje materinskega jezika.

Nedavno pa so ti igralci gostovali v Slovenski vasi s Cankarjevo dramo »Jakob Ruda«. Oder je to nalogo dobro rešil, saj je ta drama ena izmed najtežjih Cankarjevih del. Pod režijo Albina Peterlina so igro odlično podali.

Ljubljanska Drama v Zürichu

Komedijo »Oh očka, ubogi očka...«, ki jo igralci ljubljanske Drame uprizarjajo nepretrgoma že tretjo gledališko sezono, so ljubljanski umetniki uprizorili 1. decembra v žiriskem Theatre am Neumarkt. To je izmenjalno gostovanje; žirisko gledališče bo gostovalo v Ljubljani 12. decembra z dramo J. Soudersa »Vonj cvetic«. Predstava Koppittove komedije, ki je doživela velik uspeh tudi na festivalu malih gledališč v Sarajevu, kjer so dobili nagrade režiser Žarko Petan in igralka Duša Počkajeva in Vinko Hrastelj, pomeni vsekakor dober izbor iz del komornega repertoarja ljubljanske Drame, s katerim so odšli ljubljanci v goste švicarskemu občinstvu.

Sestanek slovenskih zamejskih duhovnikov

Pred kratkim je zasedel odbor za dušnopastirске tečaje slovenskih zamejskih duhovnikov. Navoč je bil po en zastopnik Koroške, Goriške, Tržaške, Benečije in izseljenkih duhovnikov Zapadne Evrope. Pregledali so uspehe letošnjega tečaja v Trzinu v videmski nadškofiji in potrdili — kot je bilo omenjeno na tečaju, — da bo 7. dušnopastirski tečaj v Trstu v dneh od 28. do 30. avgusta 1967.

Po letošnjem tečaju je odgovoril na vdanostni brzojav v imenu sv. očeta kardinal Cicognani:

»Slovenskim škofijskim in izseljenkim duhovnikom, zbranim na dušnopastirskem tečaju, sv. oče medtem ko se veseli njihove gorečnosti in apostolskega duha, pošilja iz srca apostolski blagoslov s prošnjo, da Bog blagoslovi njihove napore in sklepe.«

SLOVENSKI LIKOVNI UMETNIKI RAZSTAVLJAJO:

Andrej Jemec v galeriji Evropa

Slikar in grafik Andrej Jemec je razstavljal ves november v berlinski galeriji Evropa. Izbral je barvne jedkanice in akvatinte ter olja iz let 1964 do 1966. Po manjši razstavi grafik letos v avgustu v Münchenski Mali galeriji in po ugodnih kritikah, ki jih je zabeležil lokalni tisk, se je tudi druga največja galerija v zahodnem Berlinu odločila za predstavitev del nadarjenega slovenskega umetnika.

Razstava kranjskih slikarjev

Kranjska slikarja Henrik Marchel in Stefan Simonič sta v galeriji Prešernove hiše priredila razstavo svojih najnovejših del. Marchel prikazuje akvarele, tempere in lepljenke, Simonič pa risbe s tušem.

Literarni večer Franceta Filipiča

Pred dnevi je na povabilo združenja za literaturo in umetnost »Turmbund« nastopil na literarnem večeru v Innsbrucku pesnik France Filipič. Avtor je prebral nekaj svojih pesmi v slovenskem izvirniku, napovedovalca radijske postaje Tirol pa sta Filipičeve pesmi prebrala v prevodih Paula Wiensa, dr. Aloisa Hergoutha, dr. Franja Šmerdija in Paula Wimmerja. Večer je vodil dr. Hermann Kuprian, ki je zastavil avtorju tudi nekaj aktualnih vprašanj v zvezi s problemi iz jugoslovenskega kulturnega življenja. Na istem večeru so prebrali tudi nekaj pesmi dunajskega pesnika Paula Wimmerja.

IZID VOLITEV NA TRŽASKEM

Lista Slovenske skupnosti je pri volitvah v tržaški občinski in pokrajinski svet prejela 6923 glasov, s čimer je izboljšala svoj odstotek za 0,10 v primeri s pokrajinskimi volitvami leta 1964 in za 0,13 v primeri z deželnimi volitvami leta 1964. V pokrajinskem svetu bo tako imela enega predstavnika kot do sedaj. Če pomislimo, da so številne druge stranke pri teh volitvah v odstotkih nazadovale v primeri z zadnjimi pokrajinskimi volitvami — tako je krščanska demokracija nazadovala za 2,2 združenih socialisti za 0,9 in komunisti za 0,8 odstotkov — lahko upravičeno trdimo, da je Slovenska skupnost dosegla pri volitvah lep uspeh.

Koroški Slovenci čestitamo.

Za slovensko mladino v izseljenstvu

MISLI OB IZSELJENSKI NEDELJI

Na prvo adventno nedeljo se spominjamo vseh tistih, ki so zapustili svojo rodno grudo in šli iskat kruha ali pa svobode na tuje. Za letošnjo „izseljensko nedeljo“ smo prejeli od našega prijatelja iz Zapadne Evrope naslednji članek.

Slovenci so razkropljeni po vsej zapadni Evropi. Na Westfalsko v Nemčiji so prišli že pred prvo svetovno vojno. Med obema vojnami je gospodarska kriza v Sloveniji mnoge rojake poglajala v nizozemske, belgijske in francoske rudnike. Naši Prekmurci so v tem času našli zaposlitev v francoskem poljedelstvu.

Po drugi svetovni vojni so Slovenci v množicah iskali svobode in zaščite v zapadnem svetu. Večina je hitela v čezmorske dežele, v Severno Ameriko, Kanado, Argentino in Avstralijo; manjši del pa se je ustalil v zapadni Evropi. Švedska je odprla vrata najprej beguncem, potem pa tudi posameznikom in družinam, ki potujejo z rednimi potnimi listi. Teh zadnjih je v zadnjem času posebno veliko v Nemčiji in Avstriji.

Precej poznana stvar je že, kako si ti ljudje, ki so kot kapljice v morju razkropljeni v tujem svetu, organizirajo svoje narodno, kulturno in duhovno življenje. Tu se skrivajo problemi, ki postavljajo na resno preizkušnjo našo vrednost kot posamezniki in skupnost. Moremo reči, da je slovenski izseljenec to preizkušnjo dobro prestal. V težkih okoliščinah je v morju tujine ostvaril slovenske otočnike, kjer se je človek počutil kot doma. Samo tisti, ki sam živi v izseljen-

stvu, more razumeti, koliko naporov in žrtv so naši izseljenski pionirji vložili v slovensko delavnost na kulturnem, narodnem, socialnem in verskem področju.

Toda s tesnobo v srcu doživljamo, kako drug za drugim pešajo in umirajo stebri slovenske skupnosti v zapadni Evropi.

Kdo bo nadaljeval njihovo delo? Oči vseh so uprte v mladino. Tako smo pred najtežjim in najbolj bolečim izseljenškim problemom.

Kako je z našo mladino?

Ni lahko. Človek je v veliki meri otrok okolja, ki ga sestavljajo družina, šola, ulica in sploh družba. V slovenski izseljenski mladini se tedaj križajo vplivi domovine in tujine; kateri bo prevladal?

Čisto jasno je, da so vplivi tujine močnejši. Otroci dolga leta presedi v tujih šolah, ki ga smotrno vzgajajo za življenje, a obenem odtušujejo vrednotam in idealom »starega sveta«. Isto vlogo vršijo tisk, radio in televizija. V šoli in na ulici dobi prijatelje, ki so nova vez s tujino. Ko otrok dorašča, začne resneje misliti na prihodnost. Njegova življenjska pot bo po vsej verjetnosti tekla v tujini. Vzgaja se v tujini za tujino.

S tem se vedno bolj rahljajo vezi otrok naših izseljencev do Slovenije in tujina jim postaja domovina.

Tako pada list za listom z drevesa našega naroda. Naši starši se pri tem počutijo kot koklja, ki je zlegla račke. Račke brezskrbno plavajo po vodi, koklja pa brez

moči stoji na bregu in tesnobo gleda za njimi...

Temu pojavu, se ne smemo čuditi. Naravno je namreč, da se otroci udomačijo v kraju, kjer jim potekajo brezskrbna leta. Potrebno je, da ti čim popolneje obvladajo krajevni jezik, poznajo državne zakone in ljudske običaje ter jih spoštujejo. Enako ne moremo nasprotovati temu, da mnogi od mlajših sprejmejo tuje državljanstvo.

Vse to je prav. Toda s tem še ni rečeno, da smemo pozabiti in zatajiti svojo preteklost in prekiniti vse stike z narodom, iz katerega izhajamo. To bi bilo nenaravno in neznačajno.

Narodnost in državljanstvo sta dva različna pojma. **Otrok slovenskih staršev, ki je postal tuj državljan, je po narodnosti še vedno Slovenec.** In tega naj se ne boji javno pokazati. Naj ne bo šleval! Kakor ima namreč tujina pravico, da jo spoštujemo, tako imamo mi pravico, da nas ona spoštuje.

Samo ena pot

Dolžnosti izseljenske mladine do tujine in do svojega naroda so torej združljive. A drugo je vprašanje, kako slovensko mladino v tujini navdušiti za delo za slovenske ideale.

Zdi se, da k temu cilju vodi samo ena pot.

Rekli smo, da je človek otrok svojega okolja. Ta naravni zakon moramo tudi mi upoštevati. Ako hočemo, da bo naša mladina imela še kaj srca za to, kar nam je drago in sveto, **MORAMO POSKRBE TI, DA BO TA MLADINA DORAŠČALA V SLOVENSKEM OKOLJU.**

Prvo in najbolj naravno okolje za otroke je družina. **NAJ BO TO OKOLJE RES SLOVENSKO!**

Kako v družini na tujem ostvariti slovensko okolje? V družini naj se **GOVORI** in **ČUTI** slovensko. Iz naših domov na tujem naj diha slovensko mišljenje. Iz ureditve naših stanovanj naj odseva ljubezen do slovenske zemlje. Naša ognjišča naj bodo slovenski otočki na tujem, kjer bo slovenska knjiga na častnem mestu.

V takem okolju bo prva otrokova beseda slovenska beseda in prva pesmica slovenska pesmica. Razpoloženje staršev in vzdušje doma bosta, kot vemo iz skušnje, rodila odgovarjajoč odmev v otrokovi duševnosti. Iz majhnega kričanja bo začel rasti pravi Slovenec.

Dolžnosti in odgovornosti staršev v tej točki ne bomo nikoli preveč poudarili.

V Argentini, Kanadi, Severni Ameriki in Avstraliji priskoči staršem na pomoč slovenska šola. V zapadni Evropi je to le malokje bilo mogoče uresničiti. Ljudje so preveč razkropljeni in tudi učnih moči ni, ker izseljenski duhovnik ne zmore vsega.

Zelo koristni bi bili posebni učbeniki slovenskega jezika za mladino, ki obiskuje francoske, nemške in nizozemske šole.

Naša društva igrajo tudi zelo važno vlogo pri ostvarjanju slovenskega okolja v izseljenstvu, a moramo potožiti, da mladini na splošno posvečajo premalo pozornosti. Kjer pa so društva imela srečno misel ustanoviti mladinske krožke, so ti rodili lepe uspehe.

Slovenci v zapadni Evropi smo v zadnjih letih dobro rešili nekaj težkih problemov. Število izseljenskih duhovnikov smo povečali, ostvarili smo lepo revijo »Našo luč«.

Čas je že, da se resno lotimo tudi vprašanja naše mladine. Glavno tezo te naloge bodo morali nositi starši, ostali pa bomo z veseljem pomagali.

V-ko.

„Dežela srečanj“ v okviru Štajerske akademije v Gradcu

Že nekaj let je navada, da se srečujejo v baročnem dvorcu Eggenberg v Gradcu, in sicer v jesenskem času umetniki in znanstveniki iz Avstrije, Švice, Jugoslavije, Zahodne in Vzhodne Nemčije.

Glavni predmet srečanja letošnje jesenske Štajerske akademije, tako se namreč te prireditve imenujejo, se je glasil »Ogrožen človekov življenjski prostor«. Zbrani znanstveniki in umetniki so proučevali duhovne in fizične življenjske možnosti človeka v sodobnem civiliziranem in tehničnem svetu in ugotovili nevarnosti, ki jih prinašajo

Hiša pohištva

Kaltenhauser

Bleiburg-Pliberk, Loibacher Straße

MOJI RAZSTAVNI PROSTORI VAM KAŽEJO

Ave spalnice
Sleepy oblažnjeno pohištvo EWE, vsavljene omare in kredence po nizkih cenah in ugodnih obrokih.

BREZPLAČNA DOSTAVA IN DOBER STROKOVNI NASVET

Damske, moške in otroške

PLAŠČE

za jesen in zimo v strokovni

trgovini **V. TARMANN**

Klagenfurt, Völkermarkterstraße 16
telefon. 52-76

s seboj tehnične novosti. Tu je treba pomisliti na zdravstvene poškodbe, ki so posledica izpušnih plinov bencinskih in dizelskih motorjev, do vprašanj pokrajinske zaštite.

Tu se je tudi izvedelo, da namerava Avstrija skupno z Italijo in Jugoslavijo urediti veliko prirodno zaščiteno ozemlje, kjer bi lahko prebivalci vseh treh dežel hodili neovirano čez meje.

Univerzitetni profesor dr. Hans Koren, ki je tudi kulturni deželni referent in pa prireditelj teh Štajerskih jesenskih akademij, je izjavil, da so stiki med Avstrijo in Jugoslavijo zmerom boljši, in da so se zlasti še letos močno okrepili. Ob tej priliki »srečanja dežel« so priredili tudi posvetovanje avstrijskih in jugoslovanskih akademikov-germanistov, ki so se ga udeležili zastopniki vseh univerz obeh dežel. Tu je pri otvoritvi govoril rektor graške univerze dr. Josef Möse, uvodno predavanje pa je imel danski znanstvenik univ. prof. dr. Luis Hammerich.

Na jesenski Štajerski akademiji so obravnavali literarni zgodovinarji iz Vzhodne in Zapadne Nemčije, Avstrije in Švice vprašanje: »Ali obstoji nemška književnost?« Proti pričakovanju pa niso govorili le o političnih in kulturno-političnih nasprotjih, marveč tudi o bistvenih skupnih značilnostih in zavrnila besedne poizkuse, ki temelje zgolj na ugodnem gospodarskem položaju in nimajo nič skupnega z literaturo.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

V Mestnem gledališču bodo uprizorili od petka 9. do četrтка 15. decembra sledeča dela:

V PETEK, 9. decembra, bodo igrali in peli opereto **Dubarry**, Carla Millöckerja-Mackebena. Predstava se prične ob 19.30. Je to 8. predstava za F-abonma in GWG-petek; 6. predstava za GWK-petek; 5. predstava za podeželski petkov abonma.

V SOBOTO, 10. decembra je na sporedu **Paganini**, opereta Franza Leharja; predstava se začne ob 19.30; zaključena predstava Delavske zbornice.

NEDELJA, 11. decembra, ob 15. uri: **Spiel im Schloss**, (Igra na gradu), veseloigra Franza Molnarja; poslednjikrat.

PONEDELJEK, 12. decembra, ob 19.30 je v »Gledališču na poskusnem odru« v dvorani za vaje: »Ein Flaschenreich für die Erde in Die Seilpenne. Zaključena predstava za šolarje.

TOREK, 13. decembra, ob 19. uri: **Henrik IV.**, drama Luigijsa Pirandella; 3. predstava za mladinski A-abonma. — SREDA, 14. decembra, ob 19.30, isti program kot v ponedeljek, 12. decembra; predstavo bodo igrali poslednjič.

ČETRTEK, 15. decembra, ob 19.30: **Hänsel und Gretel** (Janko in Metka), opera Engelberta Humperdincka; premiera. 9. predstava za D-abonma; 9. predstava za GWG-četrtek; 7. predstava za GWK-četrtek; 6. predstava za podeželski četrtkov abonma.

A&O Festtagsangebot!

Bouchet*** Weinbrand	1 Fl. = 0,7 l	69.—
Whisky Scotch No. 10	0,5 l — Decanter inkl. Getr.-St.	118.—
Stock Cherry Brandy	1 Fl. = 0,7 l inkl. Getr.-St.	59.—
Barack Marillenbrandy	1 Fl. = 0,5 l inkl. Getr.-St.	56.—
Ital. Vermouth Cora hell oder dunkel	0,7 l inkl. Getr.-St.	29.90
Peri-Sliwowitz 40%	0,7 l — Flacon inkl. Getr.-St.	42.—
Trocadero Sekt halbsüß	1/2 Fl. inkl. Getr.-St., zuzügl. 9,- Schaumwein-St.	32.—
Preux Chevalier französ. Rotwein	1 Fl. = 0,7 l inkl. Getr.-St.	24.—
Dürnteiner Flohaxn Grüner Veltliner 1964	1 Bout. = 0,7 l inkl. Getr.-St.	23.50
Cocktail-Box feines Salzgebäck	1 Pckg.	16.80
Erdnüsse gesalzen	200 g Dose	12.40
ASO-Kaffee „Jubiläumsmischung“ in Festpackung	2 Pakete à 200 g	50.—
Delikat-Salami	100 g	7.80
Pralinés feinst gefüllt	1 Schachtel = 500 g	18.50
Bonbonniere exquisite Konfektmischung	ca. 430 g	39.—
Feine Mandelbäckerei	1 Ktn. = ca. 300 g	19.80
„Selex“ Hawaii-Ananasscheiben	1 Dose = 567 g	8.90
„Selex“ Kalifornische Pfirsiche	1/2 Dose	10.50
„Rex“-Seelachs (Lachsersatz)	1/4 club Dose	7.80
Dänischer Kaviar	60 g Glas	14.—
A & O-Sardinen portug. Sardinen ohne Haut u. ohne Gräten	2 Dosen (1/4 club)	10.50
„Schwedenfrühstück“ pikantes Fischgericht	200 g Dose	8.20
Oliven mit Paprika gefüllt	1 Glas = 95 g	9.50
Roter Paprikasalat	1 Glas = 385 g	9.20
„Orion“-Sardellenringe	2 Dosen (1/2)	5.—
A & O-Knax-Burken	1/2 Dose	12.40

Unverbindlich empfohlene, nichtkartellierte Richtpreise!

außerdem noch: 3% A&O-RABATT!

Pri nas na Koroškem

Dan srečanja Zveze absolventk

V nedeljo, 27. novembra, je bil za nas absolventke naših gospodinjstkih šol velik praznik. Obhajale smo ga pristrčno in slovesno v šentrupeški gospodinjstki šoli. Lepa učilnica z velikimi svetlimi okni in s toploto iz velike peči, nas je sprejela. Poleg svetlobe dneva in gorkote sestrskega ognjišča so nas ogrevali prijetni, svetli spomini na lepote skupnega življenja v času šole, na skupna prizadevanja, učenje in skrb in medsebojno prijateljsko zetje. Zato je v učilnici zabrnelo od pozdravov in vzklikov in razgovorov. Zdelo se ti je, da čuješ daljno muziko. Pa saj to je bila prava harmonija pristrčnosti in slavnostnega razpoloženja.

Na veliki šolski tabli ob zidu za katedrom pa je bilo z večjo roko zapisano z ozaljšanimi črkami:

»Svetel spomin in slava župniku Treiberju — graditelju te šole ob 70. obletnici.«

Torej je naš prvi pozdrav veljal temu idealnemu duhovniku — velikanu, dobrotniku in voditelju našega ljudstva.

Ob dveh popoldne je zbor deklet in žena, okoli sto po številu, burno pozdravil došle predavateljce, g. ravnatelja Slovenske gimnazije dvor. svetnika dr. Tischlerja in

Sedanja gojenka - Štajerka je v izrazitem tonu podala deklamacijo »Marija, naša mati«.

Gospod ravnatelj dr. Tischler je opisal pomen in veličino družine, pomembnost vzgoje v domači hiši, težo odgovornosti za besedo in dejanje in poudaril veliko poslanstvo slovenske družine za narodno občestvo. To občestvo je vsekdar slonelo in bo dalje trdno stalo le na častitljivi tradiciji dedov in babic.

Zopet je povezala pesem in beseda zahvale g. govorniku, z željo, da bi dekleta in žene, matere, ponesle tople besede velikega očeta naše študirajoče mladine ravnatelja dr. Tischlerja v svoje domove, naj njegov lik postavijo mladini v posnemanje.

Govornik g. Kaselj je izbral temo za svoj govor »Vero in doma«. Iz pojma vere je razpredel misli o praktičnem življenju po veri v vsakdanjosti, nedelji in prazniku. Vera v dejanju in molitvi družijo člane in rodove. Modro, praktično in estetično urejen dom pa je vez in toplota, ki trajno povezuje v zdravi, močni ljubezni in trajni zvestobi. Tako ostane vera, dom in družina, v kateri prebiva domači duh in je spoštovana materina, slovenska beseda.

V učilnici so žareli zadovoljni obrazi in čutilo se je utripanje dobrohotnih src, ki so sprejela s hvaležnostjo bogato seme za lepo rast v bodočnosti, za rast kulture in krščanske prosvete.

Čutili smo, da — »kako lepo in prijetno je, če prebivajo sestre skupaj...« in ko jim kažipot v življenje postavijo modri možje, očetje in nesebične matere — sestre vzgojiteljice, ki imajo pred seboj jasen, plemenit namen in cilj.

Zborovanje je zaključila pesem, nato beseda v zahvalo govornikom, lep zborom.

Lastnik JOHANN KOVAČIČ
Beljak - Villach, Gerbergasse 6, tel. 5650

Okrasite s pohištvom KOVA
svoj dom

urednika »Vere in doma« g. Lovra Kaslja.

Sporod je potekal sledeče: Gospa Milka Cveč, predsednica Zveze absolventk je pozdravila gospode predavateljce, naše šolske sestre in vsa navzoča dekleta. Sledila je deklamacija: »Pozdrav vam, absolventke«, ki jo je podala Nada Sticker iz St. Jakoba v Rožu. Sledila je pesem, da doda pester prizvok. Nato je Milka Hartmanova izročila pozdrav in dobre želje od sestre Gonzage, ker se težko bolna zborovanja žal ni mogla udeležiti. Sestra Gonzaga je bila in je še družna srečanj absolventk in je na bolniški postelji organizirala priprave za srečanje. »... in v duhu bom med vami...!« je rekla v bridkosti in žalosti, da ne bo mogla osebno med zbrane učenke in absolventke.

Oče Doniž je nato oddal pozdrav, kot nekdanji učenec ljudske šole v tej hiši. Poklonil je v zahvalo in spomin Treiberju »slava in čast mu!« in se zahvalil vsem sestram, ki so kdaj vzgajale in onim, ki vzgojno delo nadaljujejo sedaj.

ST. JAKOB V ROŽU

Vse sveti

Kot drugod je bilo tudi pri nas mnogo ljudi ob grobovih; manj jih je bilo ob večerni uri v cerkvi: po izročilu prednikov smo molili rožne vence. Medtem je bil nekdo na delu na pokopališču: ko so se verniki iz cerkve grede domov še ustavili ob grobovih, so nekateri ugotovili, da je nekdo odnesel sveče. Iskali so jih in jih našli na grobu-nemških vojakov. In spomnili smo se uradnega povpraševanja med ljudmi, kdo polaga vence na grobišče v spo-

Pohištvo KOVA

Lastnik JOHANN KOVAČIČ

Beljak - Villach, Gerbergasse 6, tel. 5650

Naše izložbe so najboljši dokaz
za kvaliteto in primerno ceno!

vsem udeleženkam in Bog lonaj dobrim sestram.

Dobra, skupna malica v obednici nas je okrepčala. Nato pa je bil v hišni kapeli blagoslov z molitvijo v zahvalo Bogu za lepi dan in praznik.

Da smo se tudi slikale, pa boste videli v »Veri in domu« v januarški številki. Tako hočemo ovekovečiti ta naš jubilejni praznik.

min tu pokopanih partizanov. Kaj mislite vi, ali je zatek pobalinstvo ali kaj več?

Koncert

akademskega zbora Tone Tomšič v Celovcu nas je prevzel, malo da ne oplašil, vsekakor nam je pokazal, da z neutrudljivo vajo dosega zavidljive uspehe. To naj vzpodbuja naše pevce, da v zimskih tednih žrtvujejo ure za vaje in se ne zbijajo dolgi poti in mraza.

Gostovanje

osmega b. razreda naše gimnazije nas je skrbelo, kaka bo udeležba, ker je pritisnil mraz, dvorana pa še nezakurjena. Fantje so bili z nami zadovoljni, mi pa z njimi. Le to so nekateri omenili, da naj bi se spored bolj enakomerno porazdelil na posamezne; saj so vsi in vsak po svoje talentirani.

Namesto venea

na grob pokojnemu prelatu dr. Rudolfu Blümlu je poslal neimenovani iz Clevelanda za revne dijake Mohorjevega dijaškega doma 500.— šilingov.

SELE

(Osmošolci so igrali)

Se nam je v prijetnem spominu veseli nedeljski popoldan, ko so nas osmošolci VIII. b razreda z godbo, petjem, šaljivimi prizori in kupletom spravili v dobro voljo.

V nedeljo, 20. novembra, pa nas je obiskala igralska skupina osmošolcev VIII. a razreda. Na vabilih je bilo napovedano, da nam hoče na odru uprizoriti komedijo »Namišljeni zdravniki«. Vajeni smo in najbolj nam ugajajo igre iz domačega kmečkega življenja. Zato smo malo nezaupljivo dvomili, ali bo predstava zgodbe, ki se godi v gosposkih krogih v daljni Ameriki, v nam tujih razmerah, ugajala in ali jo bomo lahko razumeli. A ta dvom se je razpršil. Dobili smo vsi v roke list, ki komedijo pojasnjuje: navaja med drugim nastopajoče osebe, prizorišče in kratko vsebino vseh treh dejanj. Tako smo mogli predstavi bolje slediti in komedijo lahko razumeti.

Igralci so nastopali naravno in so pristno podali svoje vloge. Vsa dejanja so potekala gladko. Nismo opazili, da bi kdaj moral glas iz šepetalskega koticčka priti na pomoč. Najbolj smo občudovali Mirka Messnerja, ki je v vlogi laži-zdravnika v igri

Katoliška mladina v St. Janžu v Rožu vabi na ljudsko igro

»ČRNI KRIŽ V GOZDU«

v nedeljo, dne 11. decembra, ob 7. uri zvečer pri Tischlerju. Vabljeni!

bil stalno na odru, razgiban in mojster v besedi. V začetku igre je tu in tam kateri igravec ali igralka govoril prehitro in premalo glasno. Naša dvorana je precej visoka in se glas izgubi, če ni jasen in govoren v smeri proti občinstvu.

Dogodljaji in zapletljaji v komediji so med vso igro do konca taki, da se moraš iz srca smejati. Geslo igrancev »smeh je zdrav« se je torej v polni meri uresničilo. Občinstvo je igralce nagradilo z burnim odobravanjem in ploskanjem.

Vrlim igralkam in igralcem pristrčna hvala! Čestitamo! Želimo vsemu razredu uspehov v študiju, dobro maturo in potem prijetno maturitetno potovanje!

Zdaj na zimo naj pa spet igralci prosvetnega društva pokažejo, da tudi nekaj znajo!

KARL ROJSEK:

Na grobovih sv. Petra in Pavla v Rimu

(6. nadaljevanje)

Na novi maši

V torek ob deseti uri pa smo se zbrali pri cerkvi sv. Frančiška, da prisostvujemo redki slavnosti — novi maši. Saj pravi pregovor, novi maši se ne izogni, pa če bi pri tem raztrgal tudi nove čevlje!

Pohištvo KOVA

Lastnik JOHANN KOVAČIČ

Beljak - Villach, Gerbergasse 6, tel. 5650

Pohištvo vam prinese
veselje v hišo!

Iz Mariborske škofije jih je prišlo kakšnih 140, med njimi precej duhovščine s škofom dr. Držičnikom na čelu, ki mu je tudi pridigal. Vsaka klop je imela svoj šopek, da je bilo prav praznično. Duhovščina je spremljala svojega novega sobrata pred oltar, kjer bo bodoče njegovo delovanje. Belo oblečena deklica mu je podarila šopek s primernim nagovorom.

Po sveti maši, ki jo je pel novomašnik z lepim prijetnim glasom, je dal svoj blagoslov staršem in bratu s polaganjem rok na glavo. Ta ganljivi prizor je marsikomu orosil oči. Ni lahko biti danes duhovnik. Zato vsa čast takšnim staršem, ki se niso bali žrtev, katere zahteva študij, in požrli morda marsikatero pikro besedo modernih brezvercev na račun duhovščine. Šli so preko vsega in vztrajali, ker verujejo; da je Bog nad nami.

Vam, g. Rajšp naj dá Vsemogočni moč, da boste trdno stali v vinogradu Gospodovem, kjerkoli boste pasli svoje ovčice.

Popoldne nas je skrbni g. Kajžnik zopet napregel, da ne bomo trčili časa z brez-

ŽREBANJE

V prisotnosti javnega notarja je bilo dne 1. decembra 1966 v poslovnih prostorih ravnateljstva izvedeno žrebanje, pri katerem je bilo izžrebano številčno zaporedje

2720

Vse veljavne zavarovalne pogodbe, ki so pripuščene k žrebanju ter so stare nad 3 mesece in imajo to številčno zaporedje, so s tem dozele za takojšnje izplačilo. Zavarovalne pogodbe, ki niso bile izžrebane, ostanjejo še naprej v veljavi. Naslednje žrebanje bo 1. junija 1967.

JUPITER V. V. a. G.

Filiäldirektion für Kärnten und Ost Tirol
KLAGENFURT, St. Veiter Str. 1/I.

KOVIČE

Dne 15. novembra smo spremljali k zadnjemu počitku na pokopališču v Bilčovsu Marijo Struger. Doma je bila v županiji Podgorje. Dolga bolezen jo je rešila trpljenja. Mnogo ljudi iz domače fare pa tudi iz Podgorij jo je spremljalo na zadnji poti. Naj počiva v miru!

PLIBERK

Slovensko prosvetno društvo v Pliberku vabi na

PEVSKI KONCERT,

ki bo v nedeljo, dne 11. decembra 1966, ob 3. uri popoldne v dvorani pri Schwrazlu v Pliberku.

Prijatelji lepega petja vabljeni!

IGRE KRŠČANSKE KULTURNE ZVEZE

Krščanska kulturna zveza naznanja, da ima za božič naslednje igre razmnožene, ki se lahko tudi kupijo.

ZA BOŽIČ:

1. Pastirski pred nebeškimi vrati, božični prizorček z rajanjem.
2. Sveti trije kralji, otroški prizorček.
3. Sveta noč, božična igrčka s petjem v dveh slikah.
4. Petrčkove poslednje sanje, božična povest v štirih slikah.
5. Henrik gobavi vitez, božični misterij.
6. Slava Bogu na višavah, igra v enem dejanju.
7. Pastirci in kralji, božična igra s petjem v treh dejanjih.
8. Pastirica Barbika in sv. večer, dramatska igra v treh slikah.

deljem. Peljali smo se k Mariji Snežni, ki je ena izmed najstarejših bazilik, in največja Marijina cerkev v Rimu. Postaviti jo je dal pobožni rimski bogataš po imenu Janez, v sredi četrtega stoletja, posvetil pa jo je sv. papež Liberij. Na trgu pred cerkvijo stoji 41 metrov visoki granitni steber, na katerem stoji krasen Marijin kip iz pozlačene brona.

Veličastna je bazilika na zunaj, fasado pa podpirajo visoki okrogli stebri. V prostorni cerkveni veži stoji na desni strani orjaški kip španskega kralja Filipa IV., ki je tej cerkvi mnogo daroval, in zato dobil častno ime »korar«. Med štirimi vrati, ki držijo v notranjost, so tudi tukaj sveta vrata torej zaidana. Vstopili smo. Nobena knjiga, noben jezik nam ne more tega povedati, kar nam povedo oči, ki se pasejo po tej krasoti. Cela bazilika se blišči v zlatu

Lastnik JOHANN KOVAČIČ
Beljak - Villach, Gerbergasse 6, tel. 5650

Olepšaj si praznike
s pohištvom KOVA

„ELAN - SMUČI“
Iz ene najpomembnejših evropskih tovarn smučí dobite sedaj tudi v Avstriji pri

SPORT - WERNER

Villach - Beljak, Kirchplatz 1

Pri nas na Koroškem

PODKRNOŠ
(† Rajmund Wang)

Nemila smrt je v zadnjem novembrskem tednu zopet posegla v vrsto naših mož in pretrgala nit življenja g. Rajmunda Wangu, očetu č. g. Rajmunda Wanga, profesorja v Malem semenišču na Plešivcu in vodja celovškega stolnega cerkvenega zbora.

Pokojni je že dalje časa nekoliko bolehal — napadla ga je zavrtna bolezen —, toda kot skrben družinski oče je, kot dose-daj, hotel še kar naprej delati, da bi na ta način svoji družini zagotovil čim boljše bodočnost. Ker pa se mu je zdravstveno stanje poslabšalo, je odšel v začetku novembra v bolnišnico, a ni bilo več pomoči. Po vdano prenašani boleznin in dobro pripravljen za večno življenje, se je ločil iz te solzne doline.

Kako je bil pokojni priljubljen, je pričal izredno lep pogreb na dan sv. Katarine; udeležili so se ga številni znanci in prijatelji in okoli 40 duhovnikov in bogo-slovcev. Pred hišo žalosti Na Bregu je opravil obrede župnik iz Zrelca č. g. Božič, ki točasno upravlja tudi podkornoško župnijo; nato se je vil dolg žalni spreved v podkornoško cerkev, kjer je opravil njegov sin-duhovnik slovesno žalno službo božjo, pri kateri je lepo prepeval deški zbor s Plešivca pod vodstvom č. g. prefekta Moritza (enako tudi že pred hišo žalosti in na pokopališču).

Obrede pokopa je opravil ravnatelj Malega semenišča na Plešivcu msgr. Lex, ki je v svojem poslovnem govoru prikazal pokojnikovo neutrudno skrb za svojo družino, hkrati pa tudi njegovo vedno pripravljenost, vsakemu pomagati v stiski in potrebi — od tod tudi njegova priljubljenost. Nadalje je omenil, da je bil za pokojnika eden nabolj srečnih dni takrat, ko je pred leti na domačem pragu pokrižal na čelo svojega sina Rajmunda, ki je takrat odhajal pred oltar Gospodov kot novomašnik. Skoraj nobeno oko navzočih žalnih gostov ni ob tem ganljivem slovesu ostalo brez solz.

Pokojni Wangov oče naj si odpočije v večnosti po trudapolnem življenju in naj dobi pri Vsemogočem bogato plačilo za svoja dobra dela! Zelo prizadeti družini, sinu-duhovniku Rajmundu in ostalim izrekamo iskreno sožalje!

SLOVENJI PLAJBK
(40-letnica mežnarske službe)

Dne 6. novembra smo v naši župniji obhajali izredno slovesnost. G. Gabrijel Kropivnik je praznoval 40-letnico svoje mežnarske službe. Prišli so mil. g. kanonik Aleš Zechner iz Celovca ter mu kot zastopnik g. škofa izrekli zahvalo za njegovo vestno službo, ki jo je opravljal kot cerkovnik v naši župniji.

G. Gabrijel Kropivnik je bil vedno zvest tudi svoji materini besedi in kot tak vedno naročnik našega lista »Naš tednik — Kronika« ter redni član družbe sv. Mohorja. Zato mu želimo, da bi ostal še dolgo srečen in zdrav med nami, zvest Bogu in narodu.

ST. JAKOB V ROŽU
(Poroke in pogrebi)

Zaključili smo hojsetno sezono. Kajžnikov Jozef Fugger na Hodnini se je v romarski cerkve pri Gospe Sveti poročil z Eriko Jarz iz Tal v podgorski fari.

Jozef Scherwitzl je v nedeljo, 25. septembra, pripeljal Mici Laurič v cerkev v St. Petru in jo nato odpeljal na novi dom v novem St. Petru.

Ervin Velikogne se je poročil z Renato Samec v župniški kapeli v nedeljo, 16. oktobra. Pri Kropivniku v Podgorjah so se svatje zbrali k svatovski pojedini.

Zaglavna Zofija Sitter je odšla v Malnice, kjer bo gospodinjila Jakobu Graberju in mu pomagala na domači kmetiji. Poročilo je bila 22. oktobra v ženinovi farni cerkvi na Pečnici.

Kavčič Andrej iz Svaten si je izbral Hil-do Klančnik v nedeljo, 23. oktobra, sta zbrala svoje goste h cerkveni poroki iz Kota v cerkvi sv. Uršule v Svatnah, k hojsetnemu omizju pa pri Amrušu.

Zverceva Mici Hafner v Kotu se je 30. oktobra v Ločah poročila s Pepijem Erlachem v Dobju, kjer bo pomagala v znamen mesarskem obratu.

V soboto, 5. novembra, sta se na tistem poročila Jerolčev Karl Worenz in Travnikarjeva Anni Arbeiter. Odšla sta v Beljak in si v Miklavževi cerkvi obljubila zvestobo do smrti. Svoj poročni dan sta

zaključila v krogu sosedov na domu pri Travnikarju na Tešinji.

Satlerjeva Rozi Kaufmann iz Reke se je tudi odločila za zakonski stan in se je namenila, da osreči Willija Tumnitza iz Šmarjete pri Reichenau. V podružni cerkvi v Ščedmu ju je poročil g. dr. Kolarič. Pri Antoniču na Reki so se svatje in sosedje zbrali k veseli gostiji. Godci so poskrbeli za ples in kratek čas.

Vsem obilo sreče, njih otrokom pa modrega vodstva sedaj še deloma mladoletnih staršev!

POTOČE PRI LABOTU
(Poroka)

Pri Klemenjaku se je pred okroglo dvajsetimi leti rodila zakoncema Florijanu in Katarini Potočnik majhna deklica. Trčnikov ata in mama sta jo nesla h krstu in želela, da bo nosila ime Marija. Mici je rastle v veselje cele družine. Pa vsaj vsak sam najbolje ve, kako čas naglo mine, in že je Micej postal brhko dekle. Skrbni starši so jo poslali še v gospodinjsko šolo v St. Rupert pri Velikovu, da bi si tam pridobila srčne izobrazbe in tudi izpopolnila v gospodinjstvu. Pa kaj bi skrivali, če vabijo sestre in gojenke gospodinjskih šol na kako prireditev, tja kaj radi pogledajo tudi naši fantje, ki iščejo svoj »ideal«, ali bolje povedano nevesto.

Tako je tudi Stefaničev Hanzej iz Novega sela pri Kotmari vesi prečenjeval in ogledoval čedna dekleta na odru, in na eno ni mogel več pozabiti. Bila je to naša Micej. In posledice? V nedeljo, dne 13. novembra, je prišel Hanzej kot ženin v spremstvu staršev prijateljev in godcev iz Slovenjega Plajberka po svojo izvoljenko. Pred Bogom in ljudmi sta si v domači cerkvi obljubila zvestobo in medsebojno ljubezen do konca življenja. Pri Ponkarju je bila nato kratka, a pristrčno vesela svatba. Šterci (tatovi) so se cel večer trudili, da bi ukradli nevesto, pa ženin jo je s tako ljubosumnostjo čuval, da se jim nakana ni posrečila.

Proti jutru je Hanzej dokončno odpeljal svojo mlado ženo na svoj dom. Gotovo se mu je odvalil težek kamen od srca, ker tako daleč hoditi »v ves« res niso bile mačje solze.

Draga novoporočena! Zdaj gospodarita in gospodinjita v vajinem lepem domu. Naj vama bodo svete lepe besede našega gospoda župnika, ki jih je vama dal na življenjsko pot, preden sta izrekla svoj odločilni »ja«. Bodita dobra oskrbnika lepega doma, katerega so vama izročili starši. Dobra čuvaja naše vere, katera vama bodi luč, in materine besede, katera vama bodi ključ do prave srčne kulture.

Na mnoga srečna leta!

PEČI in štedilnike
znamke Tirolia v
najboljši kakovosti in naj-
večji izbiri!

PODJUNSKA TRGOVSKA
DRUŽBA

BRATJE RUTAR & Co.

DOBRLA VES — EBERNDORF
A 9141 Tel 04236-281

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 11. decembra: 6.15 Duhovni nagoni. — 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 12. decembra: 14.15 Poročila, vreme, objave. Pregled sporeda. Za našo vas. Bereme za vas — 20. (J. Jurčič: Deseti brat) — 18.00 Ura pesmi (Dragiša Ognjanovič, bas) — TOREK, 13. decembra: 14.15 Poročila, vreme, objave. Športni mozaik. Koroški kulturni pregled. — SREDA, 14. decembra: 14.15 Poročila, vreme, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 15. decembra: 14.15 Poročila, vreme, objave. Žena in dom. Kaj pravite k temu? — 14. (Prof. M. Rus: Je mogoče pozabiti?) — PETEK, 16. decembra: 14.15 Poročila, vreme, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Cerkev in svet. Beremo za vas. — 21. (J. Jurčič: Deseti brat). — SOBOTA, 17. decembra: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Avstrijska televizija

PETEK, 9. decembra: 10.00 Televizija v šoli: Skrivnostni netopirji. Oddaja s H. A. Traberjem — 11.00 Program za delavce: Kratka poročila — 11.05 Kardinal iz španije — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Z besedo in dejanjem. Posvetovalna oddaja

za kmete — 19.00 Potrošnik. Aktualni potrošniški pregled — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Časovni ventil. Kabaretna skupina — 21.40 Večerna poročila in v žarometu „Sedem dni svetovnih dogodkov“ — 22.10 Dovolite: Plesni tečaj z zakoncema Fern.

SOBOTA, 10. decembra: 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za družino: Knjižna polica — 17.30 Novo za žino. Aktualni magazin — 17.55 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.00 Dovolite. Plesni tečaj z zakoncema Fern — 18.30 Kratka poročila — 18.40 Kaj vidimo novega? S Heinzem Conradsom — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Bernardova uprizoritev. Švicarski doprinos v Montreuxu 1966 — 20.55 Predstava iz gledališča i. d. Josefstadt: „Das ältere Fach“ (Starejša stroka), veseloigra — 21.55 Čas v sliki — 22.15 Naša nočna oddaja: „Rdeča Lola“, kriminalni film.

NEDELJA, 11. decembra: 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za otroke od 11. leta dalje: Salkraken: Počitnice na Vranjem otoku — 17.20 Mladinski svet — 17.55 Film za tebe. Pregled priporočljivih filmov — 18.25 Kaj bi rad postal? Socialni poklici: Druga izobraževalna pot — 18.55 Naša lahko noč oddaja za otroke — 19.30 Aktualni na poročila — 20.20 Prody na Dunaju. Z Marcelom Prawyjem — športni pregled — 20.10 1. večer — 21.25 Kristjan v času — 21.45 Kakor so videli drugi. Doprinos k sodobni znanosti — 22.15 Evrovi-zija iz Haaga (Holandija): Evropsko plesno tekmovanje profesionalcev.

PONEDELJEK, 12. decembra: 18.30 Kratka poročila — 18.35 Francosčina pri vas doma: Tečaj francoskega jezika — 18.55 Nepozabni svet. Tat iz Lao Tsia — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki s športom — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Enaindvajset. Quiz za vse — 21.00 Maigret in anarhisti. Kriminalna igra — 21.55 Poslanec in njegovi volivci — 22.55 Čas v sliki — 23.15 Dovolite: Plesni tečaj z zakoncema Fern.

TOREK, 13. decembra: 18.30 Kratka poročila — 18.35 Tečaj angleškega jezika — 19.00 Razmišljanje prinaša obresti — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Obzorja, razgledi, poizvedovanja, pojasnila — 21.00 „Pravljica“, televizijska igra po drami Arthura Schnitzlerja — 25.00 Čas v sliki.

SREDA, 14. decembra: 10.00 Televizija v šoli — 11.00 Program za delavce — 11.03 Maigret in anarhisti — 11.55 Obzorja — 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Risarska umetnost — 17.30 „Peter in volk“. Lutkovno gledališče iz Švice — 17.45 Življenje o čebelnjaku — 18.10 Otroška oddaja za lahko noč — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Tečaj francosčine — 19.00 Prizori iz Avstrije — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Veliki in mali svet. Družbena komedija — 21.55 Čas v sliki — 22.15 Inozemski odmevi. Razprava z inozemskimi novinarji.

ČETRTEK, 15. decembra: 11.00 Televizija: Kratka poročila — 11.03 Okoli gore Kilimandžaro — 12.00 Komentar k časovnim dogodkom — 13.00 Kratka poročila — 18.35 Tečaj italijanščine za začetnike — 19.00 Športni kalejdoskop — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Aktualni pregled iz opere, drame in operete — 21.00 „Tunel“ (Predor), utopistični film po romanu Bernharda Kellermana — 22.15 Čas v sliki — 22.35 Plesni tečaj z zakoncema Fern.

Seht hier an was man Schönes schenken kann

Damen-Perlonunterkleider mit schöner Spitze	29.80
Damen-Flanellnachthemden geblumt	65.90
Damen-Wäschegarnitur Hemd und Hose	29.80
Damen-Mako-Pyjama mollig warm	98.—
Perlon-Schlafröcke in Blumen-Dessins	129.—
Herren-Gloriette-Flanellhemd mit Reservekragen	79.—
Herren-Gloriette-Popelinehemd mit Reservekragen	99.—
Herren-Shetland-Pullover	136.90
Herren-Rollkragen-Sporthemd bügelfrei	119.80
Trevira-Modekrawatten	31.90
Kinder-Schihosen, prima Qualität,	ab 178.90
Kinder-Sportflanellhemden Markenware	ab 39.80
Kinder-Kräuselstrumpfhosen	ab 26.90
Kinder-Shetland-Pullover	ab 63.90
Kinder-Schippullover	ab 99.80
Geschirrtücher Halbleinen	5.90
Frottier-Handtücher, 100x50	14.50
Flanell-Leintücher Marken-Qualität	38.—
Seiden-Brockat-Steppdecken Vlies-Füllung	158.—
Wäsche-Flanelle reine Baumwolle	9.80

KAUFHAUS SAMONIG

VILLACH AM SAMONIG-ECK

ZA MLADINO IN PROSVETO

Prav je, da so nastopili

Nekdo je pod plaščem umetnosti prebral pesmi, v kateri se norčuje iz dekliške in fantovske nedolžnosti, oziroma iz čiste življenja. Mladi so to zapazili in so nastopili. Nekateri mu niso hoteli ploskati, drugi so se pritožili. Prav je tako. Prav je, da so nastopili. Kajti mladi morajo biti čuvarji vsega, kar je lepo, kar je plemenito, kar je junaško, torej tudi čistosti in neomadeževanosti.

Neomadeževanost fanta je v tem, da v sebi odklanja nečiste misli in skušnjave, ki se mu vzbujajo. Izogiblje se umazanega govorjenja in namigavanja. Brez potrebe se ne podaja v grešne prilike. Do drugega spola se vede vedno s spoštovanjem. Za dekliško čast in za dekliško čistost se vedno odločno postavi. Vztrajno prosi Bog za zmago v svojih mladostnih bojih.

Zakaj se postavlja za dekliško čast? Zato, ker gleda v dekletu ženo, ki ji je Bog

v življenju naroda in družbe zaupal veliko in pomembno življenjsko nalogo. Zato, ker hoče svojemu narodu dobro in družbi srečo. Te pa ni brez velikodušnih, požrtvovalnih deklet in žena. Vlačuge, hinavke, prešuštnice, strastem vdane žene so velika nesreča za narod. Vsled tega prepričanja katoliški fant pokaže povsod s svojim zadržanjem in govorjenjem, da želi, da ostane deklet čisto, pošteno in plemenito. Zato je do dekleta res fant, mož, brez gizdalinstva, brez namigavanja in brez varanja. Ljubezni med fantom in dekletom smatra za nekaj velikega in življenjsko usodnega. Zato je ne začne, dokler niso pri njem in pri njej dani osnovni pogoji za možnost družinskega življenja.

Vedenje deklet bo do fantov plemenito in prežeto z zavestjo, da je Bog ustvaril ženo za čuvarico moralnih vrednot v družbi. Zato je do fanta odločna in poštena, brez izzivanja in zapeljevanja.

Levstikova doba

Važen mejnik v slovenski slovstveni in politični zgodovini je leto 1848, ko so Slovenci po padcu absolutistične vladavine na Dunaju postavili svoj program Zedinjene Slovenije. Tedaj so dobili slovenščino v šole in urade in tako se je pričela nova doba za slovensko književno ustvarjanje. Po letu 1861 so po vseh večjih krajih ustanovljali čitalnice, ljudstvo pa se je zbiralo na mogočne tabore. Leta 1863 je bila ustanovljena v Ljubljani tudi založba »Slovenska Matica«.

Najvidnejša osebnost v 2. polovici preteklega stoletja je bil pač Fran Levstik (1831–1887), kmečki sin iz Retij pri Velikih Laščah na Dolenskem. Študiral je gimnazijo v Ljubljani, a je ni dokončal in zato ni mogel na univerzo. Vendar se je kot velikan dvignil iz nižav slovenskega slovstvenega ustvarjanja. Zaoral je globoke brazde na treh področjih.

V pesništvu ni toliko poznan, ker veliko pesmi ni objavljaj in tudi ne vedno pod svojim lastnim imenom. V mladosti so nastale njegove ljubezenske pesmi do kmečkega dekleta Zidarjeve Tone, v zreli moški dobi pa še danes najlepše slovenske ljubezenske pesmi do Franje Koširjeve. Ko je v srednji šoli izdal svoje pesmi, jih je mladina navdušeno sprejela in deklamirala. Jezik teh pesmi je zdrava in sočna ljudska govorica.

Polagoma je prešel na pripovedno in znanstveno prozo. S svojimi spisi »Potovanja od Litije do Čateža«, »Martin Karpan« in »Naprake slovenskega pisanja« je postavil temelje slovenskemu slovstvu. Z Martinom Krpanom je dal primer, kako naj pisatelj snov za literarna dela jemlje iz

ljudstva in jo preoblikuje tako, da bo razumljiva kmetu in izobražencu. Slovenski pesnik in pisatelj morata podrobno poznati narod in njegov jezik.

Kot jezikoslovec je pričel boj za čistost slovenskega jezika in za nepristransko literarno kritiko. Leta 1863 je postal urednik časopisa »Naprejek«, v katerem se je potegoval za pravice slovenskega jezika, za resnico in poštenost v politiki. Uredil je Prešernove pesmi za izdajo, prav tako tudi Vodnikove.

Mnogo pisateljev je sprejelo njegove nasvete, tako na primer Jurčič. Levstik je umrl po dolgi in hudi bolezni kot skriptor ljubljanske licejske knjižnice.

Pesnik slovenske narodne himne

Sorško polje na Gorenjskem nam je dal pesnika Simona Jenka (1835–1869). Stopil je v bogoslovje, a je izstopil in potem študiral za advokata na Dunaju.

Njegove gimnazijske pesmi so narodno budilniške. Poznejše so zrelejšje. Pozna se jim Prešernov in Levstikov vpliv. Rad je posnemal tudi narodno pesem.

Svojo pesniško zbirko je izdal v Gradcu, ker je bilo v Ljubljani preveč odpora proti njegovim pesmim. Mnoge so preveč otožne, pač zaradi njegovega težkega življenja. Iskrene in tople so njegove domoljubne pesmi. Pesem »Naprejek« je postala slovenska narodna himna. Posebnost v Jenkovi zbirki so pesmi »Obrazi«, polne razmišljanja. Čeprav so njegove pesmi nedograjene, so pa blizu ljudski duši in so mnoge uglasbene in jih je težko ločiti od narodne pesmi.

Otok loycev na glave

O Borneu smo se učili v šoli, da spada med velike Sundske otoke. Od 1. 1947 pripada večji južni del, ki ga razpolavlja ekvator, Indonezijski republiki. Imenuje se Kalimantan. Se to smo se učili, da je nagosto porasel z malarično džunglo — in da v tej džungli živijo edini domačini, strah zbujaajoči »lovci na človeške glave«.

Odkar so to ogromno, 535 tisoč kvadratnih kilometrov veliko kolonijo pred 14 leti zgubili Holandci, le redko kak Evropejec še stopi na južni Borneo. Ako vas pot le zanese tja, se vam zdi prvi hip, da je podnebje nebeško: ne prevroče ne premrzlo. Kmalu pa spoznate, da je največja pokora tiste prostrane tropske dežele vlaga.

Holandci so na svoj Borneo zanesli evropsko civilizacijo. Ali tam, kjer so nekoč med drevoredi tekale asfaltirane ceste, se danes režijo kotanje, tudi pol metra globoke, in iz njih sili rumen pesek. Dež, ta neusmiljeni dar ekvatorja, ima lahko delo, ko enkrat predre asfalt. Zaman domačini zasipavajo luknje v cesti: tropski dež vrta vanje in spravlja na dan tisti rumeni pesek. Podobno kot tista cesta izginjajo tudi druga dela, ki pričajo o pridnosti, znanju in spretnosti Holandcev — in pragozd, ki so ga

oni odrinili, se zopet vrača. Domačini se mu nič ne ustavljajo; celo prav jim je, da izginja vse, kar jih še spominja na kolonizatorje.

V džunglah po Borneu ne boste videli 8 metrov dolgih kač, pljuskaajočih krokodilov, kričečih opic in žgolečih ptic. Džungla molči. Tisti pragozd nima nobenih velikih živali, nič tigrov ali slonov — in tudi krokodilov ne; ti živijo po sosednjih otokih. Zanj je značilna pravzaprav le neka 6 cm dolga krotka mravlja.

Dajaki, nekdanji »lovci na človeške glave«, ki vas bodo spremljali z dolgimi noži in nezaupnimi očmi, so najnedolžnejši ljudje: pripravljeni pomagati, sramežljivi in ljubeznivi. Smejejo se Evropejcu, ki se preplašen otresa tistih mravelj. Toda če se vsa družba znajde v močvirju, ki se vdira do kolen, domačini pobegnejo, tujci pa se otapajo drobcenih os, ki jih napadejo v gostih rojih in enako urno spet izginijo.

Na Borneu govori vsak rod svoj jezik — in vendar se ljudje med seboj razumejo. Kako to? Veže jih nekaka »tržna malajščina«, pasarmalay. Ta jezik razumejo domačini po vsem tistem otočju, raztreseni na površini, ki ni manjša od Evrope.

Slovenska zemlja

Na globusu najdemo Slovenijo nekako na sredi severnega zmernege pasu, približno enako daleč od ekvatorja kot od tečaja. Od tega sta odvisna zmerna moč sončnih žarkov in enakomerna menjava letnih časov.

Slovenija leži v zemljepisno zelo izpostavljenem položaju na severozahodnem koncu Jadranskega morja, kjer so glavni prehodi iz Srednje Evrope na jug, in iz zahodne Evrope v vzhodno. Skoznjo drže glavne poti k Jadranu in v Italijo ter na Balkan. Zarinjena je med ozemlja Furlanov, Italijanov, avstrijskih Nemcev in Madžarov.

Za odmor med pevsko vajo

Slavni komik Grock je nekoč srečal neprijetnega kolega, ki ga je takoj nagovoril: »Servus, servus, to je pa res sijajno; takoj zgodaj jutraj srečam že tako prijetnega dečka, kot si ti!« Nakar je Grock z nasmehom odgovoril: »Ti imaš pač vedno več sreče kot jaz!«

V londonskih glasbenih krogih kroži o trmastem dirigentu, siru Thomasu Beechamu tale zgodbica:

Pri orkestralni skušnji si je dal sir Thomas določen odlomek vedno znova ponoviti. Nekaj pač po njegovem ni bilo v redu. Končno je razkačeno potrkal s palico po pulitu in zagrmel: »Prva pozavna je preglasna!«

Pogumen flavtist si je upal pripomniti: »Sir, saj prvega pozavnista še sploh ni tu!«

»No, dobro,« je odvrnil sir Thomas, »če pa pride, mu sporočite, da je preglasen!«

Jonathan Swift, pisec »Gulliverjevih potovanj«, je bil povabljen pri lady Ballycores. Gospodinja je imela navado, da se je venomer opravičevala zaradi skromnih jedi, ki niso v skladu s položajem njenega moža. Pri tem je bil obed nad vse odličen. Swifta je to govorjenje počasi začelo dražiti. Na lepem je vstal in dejal:

My lady, nočem vas spraviti v zadrego s tem, da bi moral poskusiti vaše neužitne jedi, kot pravite. Grem že rajši domov in pojem tam kos kruha s slanikom! In je odšel iz presenečene družbe.

O ženskah za ženske

Znani pregovor: »Zaljubi se pogosto, zaroči se redko, ne poroči se nikoli!« so si očitno vzeli k srcu Irci. Kot kažejo statistike, si namreč Irci temeljito premislijo, preden stopijo v zakon. Tako statistiko je objavil »Population Reference Bureau« v Washingtonu. Iz nje pa je tudi razvidno, da se najraje in najhitreje ženijo Indijci.

Na poročnem uradu v San Franciscu v Združenih državah izročijo mladoporočeni ženi takojimeno »Amorjevo knjižico«, ki vsebuje kuhinjske recepte in praktične namige za gospodinjstvo. Ženska društva v San Franciscu so sedaj predložila, naj podobno knjižico dobijo po poroki tudi mladi zakonski možje. Predlagale so ta dva naslova: »Kako zabavam svojo ženo?« in »Kako prihranim svoji ženi jezo?«

Brazilski državni predsednik Quadros je pred leti prepovedal ženam in dekletom svoje dežele, da bi se na tekamah lepotic kazale v kopalnih kostumih. Odlok so izdali v okviru programa za dvig morale v Braziliji. V tem okviru je Quadros že prej prepovedal petelinje boje in ukinil konjske dirke ob delavnikih.

Ker ji je delodajalec umrl, se je 101 leto stara Mary Smith zglasila v Toledu v Ameriki pri delovnem uradu, kjer je prosila za novo službo gospodinje. Gospa Mary je dokazala, da je nad 70 let služila kot gospodinja pri isti družini, najprej pri starših in nato pri sinu.

Kljub temu ženi niso mogli najti nove službe. Pač pa je še čilo starko sprejel starostni dom, kjer bo pomagala v kuhinji.

Ta jezik šteje le nekaj sto besed: ne pozna nobene slovnice, nobenega pravopisa in je brez navlake. Ljudje, ki bi bili radi uglednejši, se oprijemljejo nanovo ustvarjene indonezijsčine. Ker je to umeten jezik, ima silno enostavno slovnico in so mu kake izjeme povsem neznane. Naučiti se tega jezika človeku, ki se je kdaj ubijal s francoščino ali celo z nemščino, je otročje lahko.

ZA NAŠE MALE

Kdo zna?

Mačka stika okrog hiše,
miška v luknjo jo po...
Petelinček putko čaka,
koklja v gnezdu koko...
Kužek zdirja preko praga,
goska na ves glas za...
Krotka golobica gruli,
nikdar siti pujsek...
Račka v luži hrano išče,
vrabec polno je dvo...
V hlevu rezgeta konjiček,
buta v vrata mlad koz...
Naša Meta v hlev pokuka,
lačna kravica za...
Gospodinja žgance kuha,
v sobi spita dva le...

(Prva čitanika)

Medved in jazbec

Prilezel je jazbec iz svojega brloga, zagledal medveda in ga pobaral: »Bog daj, kosmatin! Ali bo dež, kali?«

Medved je pogledal v nebo, povohal na levo in desno in zamomljal: »Menda bo res.« Prisedel je k jazbecu, ki je zdaj zapal medvedu.

»Prošnjo imam do tebe. Dobro znaš plezati, jaz ne znam. Vem za tepko, bogato je obrodila. Kaj, če bi zlezel nanjo in jo otrsela. Prva polovica bo tvoja, druga pa moja.«

»Velja,« je prikimal medved. In sta šla in prišla do hruške. Medved na tepko, jazbec pod njo in je čakal. Kosmatinu so hruške prijale, pa je na mile viže jedel in hrustal in pozabil na prijatelja, ki je pod njim žalostno zavijal oči.

»Ali ne bo nič?« je vprašal končno jazbec.

»Bo, toda tvoja polovica še ni zrela,« se je namuznil kosmatin.

»Ukanil si me!« mu je očital jazbec.

»Poglej,« je goltal medved, odtrgal par nezrelih, piškavih plodov in drugega za drugim zabrusil jazbecu na hrbet. Jazbec je vsakokrat zastokal.

»Ali zdaj verjameš?« se je norčeval medved.

»Verjamem, verjamem,« se je odmikal jazbec. Opazil je bil kmetiča, ki se je s puško v roki bližal tepki, pa je, da bi preslepil nevhvaležnega medveda, še pristavil:

»Grem. Se mi zdi, da še svoje polovice ne boš obral do kraja, kaj šele moj!«

»Kar pojdi, budalo!« je zagodrnjal medved.

Jazbec se skrije med listje; medtem pride kmetič pod tepko in je počilo enkrat in dvakrat in že se je zvrnil medved na tla.

Adam Milkovič

Oprašanja

»Kam pa so lastovke, mama, zletele?«
»Tja, kjer je sonce premagalo mrz. «
»Mama, pa bodo nazaj priletele?«
»Kajpada, sinko moj, kadar bo čas.«

»Mamica, kaj so čebele pomrle?«
»Ne, le v ulnjak so vse morale — spat.«
»Pa bodo še kdaj ulnjak odprle?«
»Kajpada, sinko moj, ko bo pomlad!«

»Mama, zakaj pa je zima snežena?«
»Glej ga! Zato, da se zemlja naspila.«
»Kam pa potléj gre odeja snežena?«
»Sonce jo v bistre potoke stali.«

UGANKA

Rdeče hlače,
belo meso,
črna duša —
kaj je to?

(oklobof)

P ~ I ~ S ~ A ~ N ~ O

B ~ R ~ A ~ N ~ J ~ E

RIMSKE LEGIJE

V stoletjih okrog Kristusovega rojstva so doživljali prebivalci naših pokrajin — Iliri in Kelti — burne čase. Iz tistih krajev, kjer sonce zahaja, so prihajali v deželo tuji ljudje. Niso bile to roparske tolpe, ki pridejo nenadoma, divjajo po naselbinah, moreč in planeč, in potem spet odidejo, — prihajajoče čete so se v redu pomikale od vasi do vasi.

Ti vojaki so nosili luskinaste železne oklepe, na glavi so imeli bleščeče čelade. Vsi so bili enako oblečeni in tudi orožje so imeli enako: vsak je nosil sulico, meč in ščit. In čudno — kakor da se jim nikamor ne mudi, so korakali v vrsti in se ustavili le, če je zadonelo rezko povelje njihovega častnika.

Zgodilo pa se je, da so nekoč tako urejeno četo napadli domačini. Ko so korakali vojaki po ozki dolini, so z obeh bregov zasilele mednje ostre puščice. Eden izmed njih je omahnil mrtve, dva, trije so se ranjeni opotekli. In glej, kakor bi trenil se je četa razdelila na levo in desno, vojaki so v trenutku obrnili svoje ščite proti sovražniku in z naperjenimi sulicami čakali, kdaj se pokaže iz zasede. Še nekaj puščic je priletelo, pa so se odbile ob ščitih. Domačini, nevajeni takega bojevanja, so zbežali v gore in se skrili.

Tako je prišlo, da so rimske legije v nekaj desetletjih polagoma zasedle deželo. Res, da so se jim domačini tu pa tam v večjem številu postavili v bran, a dobro oboroženi in izurjeni rimski vojski niso bili kos. Še zadnja utrjena gradišča po naših krajih so se morala vdati in v deželi so zagospodovali Rimljani.

Iz teh predelov so napravili Rimljani rimsko pokrajino (provinc), ustanavljali tu mesta (Tergeste — Trst, Emona — Ljubljana, Celeja — Celje, Petovio — Ptuj), vojaške tabore (kastele), pošiljali sem kmetovalce, ki so zasajali nove koristne rastline, in gradili ceste.

NA RIMSKI CESTI

Kakor bleščeč trak se vije bela kamnita rimska cesta med žitnimi polji, zavije včasih v gozd, nato se izogne v velikem loku močvirju in že se v lahni strmini popne na gorsko sedlo. Marsikod se zagrije v živo skalo in pelje nad temnimi prepadi. Vsa-kih tisoč dvojnih korakov stoji ob cestnem robu kamen miljnik. Razdalja med dvema miljnima se imenuje milja (v današnjem merilu 1500 m).

Ta cesta drži iz Italije v Tergeste, Emono, Celejo, Petovio in dalje proti severu do Donave, kjer je meja rimske države.

Spomini
TRATNIKOVEGA OČETA

S to številko začenjamo objavljati spomine iz mladostnih let g. Franca Resmana, po domače Tratnika v Ledincah. Gospod Resman je za Zgornji Rož ter okolico Baškega jezera ena naših najmarkantnejših osebnosti slovenskega narodnega življenja. Kot javni in kulturni delavec, zadržnik, dolgoletni občinski odbornik, vzoren gospodar in družinski oče pomeni g. Resman v življenju slovenske narodnostne skupine na Koroškem steber, ki ga tudi najhujše zatiranje in ponižanje v teku druge svetovne vojne, ko je bil on in njegova družina izseljena, ni omajalo.

Veslimo se, da moremo nuditi bralcem z objavo „Spominov Tratnikovega očeta“ vsaj skromen vpogled v življenje rodoljuba, ki mu je vedno bil in je edini cilj: blagor slovenskega ljudstva na Koroškem.

Uredništvo

Rodil sem se na cvetni petek leta 1889 pri Tratniku v Ledincah (blizu Baškega jezera) ali, kakor tudi pravijo, na Trati. Mati mi je bila Neža, roj. Triesnig (po domače Kopankova), oče pa Franc Resman, p. d. Tratnik. Otrok nas je bilo šest. Pred menoj sta bila že Matevž in Katrej, za menoj pa Hajnšek, Jozef in Martin.

Naša kajža je imela takrat, kakor skoraj vse na Trati, 12 birnjev (birenj = 2000 kvadratnih metrov) njiv in travnikov. Redili smo pet do šest goved in še par ovac, da so dale volno za družino. Čez leto se je živina seveda morala prerediti v gozdu in na pašnikih, vmes pa za kratek čas tudi na planini Borovščici. Gozda je bilo

Po cesti koraka rimski vojak. Vrača se iz Rima, kamor je spremljal trumo gotških ujetnikov, k svoji četi v Petovio. Truden, lačen, žejen in ves prašen je. Šteje miljnike in računa, koliko poti ima še pred seboj. Že vidi v daljavi z jelševjem obraslo Dravino strugo. »Hvala bogovom!« pravi sam pri sebi, »ni več daleč Petovio.«

Pri Mitrovem svetišču, skoro pred vrati Petovija, se mu s steze pridruži človek z otovorjenim oslom.

»Pozdravljen, legionar!« nagovori tovarnik vojaka. »Vidim, da si truden in potreben okrepčila. Sediva v senco! In tu — krepko potegni iz čutare!« S temi besedami mu ponudi steklenico z vinom. »Zdaj pa povej kaj novic! Gotovo prihajaš od daleč, nemara iz Rima?«

»Iz Rima se vračam. Ej, dravec, mnogo bi ti vedel pripovedovati o cesarskem Rimu. Slaven in ponosen je. Vse ceste vodijo v Rim in po njih teče vanj vse bogastvo sveta: kožuovina iz Germanije, žlahtne rude iz Galije, žito in živina iz Panonije. Afriška Kartagina in Egipt sta mu pokorna, Mala Azija in Palestina... Tuje kralje vodi cesar v triumfu (slavnostnem sprevodu) po rimskih ulicah, uklenjene in ponižane kot najzadnje sužnje. Ej, da vidiš,

— Rimljani v naših krajih —

dravec, marmor rimskih palač in stebrov, da vidiš borilce v cirkusu, da vidiš divje leve, ki jih spuščajo na kristjane...

»Leve... na kristjane...?« se čudi tovarnik. »Saj imamo tudi pri nas že kristjane. To so ljudje, ki oznanjajo, da moramo ljubiti vse ljudi, tudi sovražnike. Njihov Bog se imenuje Kristus. Snoči sem prvič poslušal njihov nauk. V vinogradih ptujskega mestnega carinarja Flavija v Halozah so se zbrali, da bi bili bolj sami. Njihov svečenik Viktorin govori bolje kakor advokat na mestnem forumu v Petoviju. Pripoveduje, da smo pred Bogom vsi enaki in da nas bo sodil le po naših delih. Zaničljivo govori o slavi in bogastvu tega sveta in pravi, da bodo reveži laže prišli v raj kakor bogatini. Od dne do dne narašča število kristjanov. Skoro vsi haloški viničarji verujejo v Krista in tudi nekateri kmetje na Polju. Pravijo, da celo mestni poveljnik v Petoviju drži s kristjani.«

Se dolgo se pogovarjata vojak in tovarnik. Sonce že zahaja in v večernem hladu se vračajo delavci in tovarniki. Po trdem

okoli 20 johov; napravljali smo v njem nastilj za živino in drva za dom. Včasih pa smo prodali tudi kako smreko ali borovec. Za denar je bilo takrat zelo hudo, zato smo živeli res zelo skromno, brez vsakršnih večjih zahtev.

Oče je prevzel posestvo od deda, očeta moje babice, ki se je pisal Kircher in je živel čez 90 let. Moj ded je bil Resmanov v Malencah. Tam so imeli v najemu mlin (»mutni mlin«) in žago, ki ju je gonil krotki potok Reka že od konca 16. stoletja naprej. Ded je bil po poklicu mlinar in, ko je oženil mojo babico pri Tratnikovi, je vzel v najem mlin v vasi Reka pri St. Jakobu. Tam se je rodil moj oče in še trije otroci. Pozneje je ded kupil Habnerjevo kmetijo v isti vasi, ki jo je oddal mlajšemu bratu Stefanu, da se je ta oprostil na ta način vojaščine. Nato je vzel v najem velik mlin v Borovljah, kjer pa je obubožal ter zbolel. Vrnil se je z vso družino k Tratniku in tam še mlad umrl.

Babica je s težavo spravljala otroke naprej, podpiral jo je tudi njen oče, ki se je pa po 20-letnem vdovstvu spet oženil. Ta mačeha pa je bila prava šiba za mater s tolikimi otroki. Bila je to majhna, a huda ženska. Ko je šel ded nekoč z njo na Sveto goro pri Gorici, mu je med potjo opesala. On pa jo je pobasal na hrbet in jo ponesel po strmi gori k cerkvi. Tam pa je imel nesrečo, da je prišel ravno pred Kopankovega deda, očeta moje matere, ki je bil tudi ravno tam, vendar s konjem. Ta je ta dogodek povedal doma in kmalu se je govorilo po celi dolini, kako je Tratnik nesel svojo ženo šuporamo na Sveto goro pri Gorici, najbrž za pokoro.

tlaku ropočejo težko obloženi vozovi z raznimi pridelki. Vojaki korakajo s kampa (vežbališče) v vojašnico.

Tudi naša znanca se vzdigneta in pohitita v mesto.

HUNI, HUNI!

Mogočno rimsko cesarstvo se je streslo pod kopiti tujih jezdecev. Divje roparsko ljudstvo Hunov se je vzdignilo z azijskih step in napadlo vzhodne meje rimske države. Z bliskovitimi naskoki so zavzeli Huni vojaške kastele ob Donavi, Dravi in Savi, nato so se njihove tolpe moreč, pleneč in požigajoč razlile po Italiji. Prišli so pred vrata samega Rima. Šele tu so se vdali prošnji papeža Leona I. in prizanesli mestu.

Kako se je moglo zgoditi, da je ta urejena država postala plen roparskih Azijatov? Rimski plemiči so kopičili bogastvo in živeli čedalje bolj mehkužno in zapravljivo, sužnjem in drugemu delovnemu ljudstvu, kakor kmetom, rokodelcem in vojakom, pa je začelo primanjkovati najpotrebnejšega. Kdor je mogel, se je izognil napornemu, slabo plačanemu delu. Ker je bilo malo delavcev, je bilo tudi manj živeža in drugih življenjskih potrebščin. Rodovitna polja, vrtove in vinograde je preraščal plevel, delavnice sta prekrila prah in pajčec.

vina. Slaba prehrana, nalezljive bolezni in krvavi upori so povzročili, da se je skrčilo število prebivalcev rimske države na polovico. Prišlo je tako daleč, da so oblastniki začeli zanemarjati obrambo in pustili meje nezavarovane.

Hladen poznojesenski dan je. Mesto Petovio ždi zadržano okrog svojega kastela. Še se blešči na visokem drogu nad mestnimi vrati pozlačen rimski orel, znamenje rimske moči, a v mestu ni več tistega življenja kakor nekoč. Mnogi bogati trgovci in visoki uradniki so odpotovali proti jugu, kakor bi slutili nevarnost. Ostali so le rokodelci, delavci in krščanski duhovniki.

Najbolj zapuščen je kastel nad mestom. Po njegovem obzidju ne odmevajo več enakomerni koraki rimskih stražnikov in ne pobliškavajo v soncu vojaški oklepi in čelade. Malo vojakov je ostalo v Petoviju in še ti popivajo v mestni taberni (gostilni).

Na tratih pod kastelom pasejo pastirji živino in si kurijo, ker je hladno. Zdajci

Kot sem že omenil, je bila moja mati Kopankova. Tam je bilo večje posestvo. Redili so do 40 glav živine in trop ovac. Temu kmetu prej ni bilo treba delati tlake. Oddajali so na grad Bekštanj žito v vrečah in tudi nekaj drobnice (ovce ali koze). Imeli so pa pravico, da so lahko pasli svojo živino do gradu v Področici in jo tam lahko tudi napajali pri javnem koritu.

Na to kmetijo so hodili dolinski kajžarji pomagat kositi, ko jih je kmet poklical. Bilo jih je 12 in med temi tudi moj oče in njegovi predniki. In prišli so tako za gotovo, da je vsak kosec vsako leto kosil isto red. Dobili so na dan 30 krajcarjev in dobro hrano. Ko je bila košnja dokončana, je vsak dobil še po dva voza sena in tudi vole za oranje, če jih sam ni imel.

To je šele prenehalo okrog 1890. Čas se je začel spreminjati in z njim tudi način dela. Mati je tam zagospodinjila po rani smrti moje babice. Ded pa je posestvo kmalu oddal mojemu stricu; oče je babico nato pripeljal k Tratniku. Vendar tudi jaz še pomnim, ko je oče hodil vsako leto gor h Kopanku kositi.

Kirchnerji so se svoj čas pisali Arih. Ti so tudi bili že pred letom 1848 svobodnjaki. Izvirali pa so iz Stokenboja. Zadnji Arih je umrl leta 1740. Ta ali že njegovi predniki so svojo zemljo razdelili svojim sinovom. Tako je nastal v Ledincah kmet Jok, Tomele in prvi Tratnik, ki je hotel imeti svojo kajžo poleg pašnika, da bo krave lahko kar iz hleva spustil na pašo. V poznejši dobi so pašnike razdelili in Tratniku je ostalo le ime. Stal je na sredi polja ter moral voditi živino na pašo v

si eden izmed njih zasloni z rokami oči, se zazre proti vzhodu in vzkligne:

»Glejte, tam daleč, na polju sivo črto! Tako se pregiblje kakor roj kobilic!«

In že pritisne drugi pastir uho k zemlji: »Konjski topot slišim, to so jezdec!«

Najstarejši pastir spleza na kastelsko obzidje in začne zateglo trobiti v svoj rog. Tudi z drugih višin in slednjič celo v mestu so opazili bližajočo se konjenico. Od povsod odmevajo prestrašeni glasovi:

»Huni, Huni! Zaprite mestna vrata! Vojaki na obzidju! Zenske in otroci, bežite! Rešite se! Živino v gozdove!«

Mesto je naenkrat postalo podobno mravljišču, ki podrezaš vanj s palico. Ljudje begajo sem in tja, nihče ne ve, kaj naj stori. Maloštevni rimski vojaki pohite na kastel; pa kaj bo ta peščica proti sovražnemu navalu, ki prihaja bliže in bliže!

Hunska konjenica je že tako blizu, da slišijo meščani divje krike urnih jezdecev in vidijo na nizkih konjih naprej sklonjena polnaga telesa. Že so se približali na streljaj. Jezdci so napeli svoje loke in prve sikajoče strelice zleteli proti mestu.

Pod obzidjem se ustavi sovražni val, pa ne za dolgo. Zrak se strese od krikov in konjskega hrzanja. Huni naskočijo obzidje, pristavljajo surovo stesane lestve, ki so jih privlekli s seboj, spodkopujejo zidovje, spuščajo v mesto goreče puščice. Meščani za obzidjem mečejo na sovražnika kamenje, prebadajo plezalce s sulicami, maloštevilni vojaki v kastelu pa premišljeno natezajo tetive na svojih lokih, hladnokrvno merijo in vsak njihov strel prevrne sovražnika s konja.

Pa kaj vse to pomaga! Od zadaj pritiskajo nove trume. Čez kupe svojih mrtvih tovarišev in konj silijo nove tolpe na obzidje. Vse junaštvo branilcev ne bo kos sovražniku. Medtem so zanetile hunske puščice v mestu požar. Ogenj prasketa iznad streh, dušec dim se plazi nad mestom. Zvenket orožja, stokanje ranjencev in bojni krik Hunov udarja na ušesa.

Več kakor polovica branilcev je padlo, drugi omagujejo. Hunom se posreči na nekem mestu podreti zid. Kakor hudournik se poženejo skozi odprtino v mesto, po kratkem boju posekajo še zadnjo četico meščanov, ki se jim je obupno postavila v bran, nato divjajo po mestnih ulicah, umore vsakega, ki jim pride pod nož, in ne nehajo prej, dokler ne uničijo lepega mesta.

Ko se približa večer, štrli le še ožgano tramovje in podrti zidovje žalostno v nebo in nemo priča, da je tu stal zjutraj nekoč nepremagljivi, ponosni Petovio.

VI. K—č

gozd. Šele ko je železnica Področica—Beljak prerezala dolino, je bilo posestvo arondirano in je dobilo prijaznejše lice.

Arihova hiša v Ledincah je bila ena najstarejših stavb Zgornjega Roža. Bila je enonadstropna, zgoraj lesena, s 'hanki' na vseh štirih straneh. V prtiličju so bile prizidane velike kašče, s starimi slikami na vratih. Zraven je stal skedenj, ki je bil že zelo star, med skednjem in hišo pa izrezljan mostič, ki ga je bilo lepo pogledati, a nevarno po njem hoditi. Tega so kot prvega odstranili, za njim pa eno kaščo za drugo. Za časa nemške zasedbe (po l. 1939) so podrli stari skedenj, po zadnji vojni pa še hišo in z njo zadnjo pričo starih časov v naši okolici.

Prva pot od doma

Ko sem dobil komaj prve hlače, me je teta Mojca vzela s seboj v Malenco. Teta Franca je bila namreč omožena pri Mlinarju in njena sestra (torej moja teta) Mojca je šla k njej za deklo. Stric Mlinar je bil močan mož, rojen leta 1830 (kot cesar Franc Jožef). Imel je mlin ter trgoval tudi z lesom oz. žagal na svoji žagi hlode in prodajal deske Lahom. Bil je za naše razmere trden kmet, ki je redil do 10 glav živine, konja in lepo število svinj. Gospodarsko poslopje je bilo v dobrem stanju. Hiša je bila deloma lesena, deloma zidana; prizidal je bil mlin, ki je imel prvo nadstropje iz desk. Potok pa je tekkel pod vežo, kjer so se vrtela vodna kolesa in pod kamrami, kjer smo poleti spali, so se vrteli mlinski kamni.

(Dalje prihodnjič)

ES WIRD IHNEN FREUDE MACHEN

sich davon zu überzeugen, daß die Angebote in unserem Prospekt nicht nur auf dem Papier stehen, sondern in unseren Kaufhäusern für Sie bereitgehalten werden.

AUSWAHL — PREIS — QUALITÄT
ein Dreiklang, der die Harmonie zwischen Kundschaft u. Warmuth von jeher gebildet hat.

DIETMAR Warmuth bietet mehr!
VILLACH · FELDKIRCHEN · LIENZ · ST. VEIT

- JETZT- Nicht erst zuletzt!**
- Weihnachtsgeschenke sollten in Ruhe und mit Überlegung rechtzeitig besorgt werden.
 - Heuer empfiehlt sich, ein praktisches F.R.C.-MÖBELSTÜCK aus eigener Erzeugung zu Fabrikspreisen zu schenken.
 - Unsere F.R.C.-Möbelhäuser in Kärnten bieten eine reiche Auswahl formschöner Kleinmöbel, wie: Blumenständer, Fauteuils, Servierwagen, Schuhkästen, Fernsehtischen, Radio- und Fernsehboxen, Drehbars
 - ... und preisgünstige Wohn- und Schlafzimmer aus eigener Erzeugung.
 - Erleichtertes Schenken durch Gewährung von 24 Monatsraten!

F.R.C.-MÖBELFABRIK FERCHER & CIE VILLACH

od domače tvrdke

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja, p. Dobrla ves

Zelo ugodni plačilni obroki!

Televizija Ljubljana

PETEK, 9. decembra: 9.40 Televizija v šoli — 10.35 Tečaj angleščine — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.50 Televizija v šoli — ponovitev — 15.45 Tečaj angleščine — ponovitev — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 17.55 Poročila — 18.00 25 minut iz... — oddaja za otroke — 18.25 Televizijska obzornik — 18.45 Glasbeni magazin — 19.30 Čopič in dleto — oddaja Človek in kultura — 20.00 Televizijski dnevnik — 20.30 Cikcak — 20.35 Celovečerni film — 22.00 Zadnja poročila.

SOBOTA, 10. decembra: 9.40 Televizija v šoli — 14.50 Televizija v šoli — ponovitev — 16.25 Stockholm: Podelitev Nobelovih nagrad — 17.50 Ob dnevu človečanskih pravic — prenos iz Slovenjgradca — 19.10 Zbor Lomonosov — II. del — 19.40 Cikcak — 20.00 Televizijski dnevnik — 20.30 Ekspedicija — serijski film — 21.00 Humoristična oddaja — 22.00 Po sledovih plesnih korakov — III. oddaja — 22.15 Bonanza — serijski film — 23.05 Zadnja poročila.

NEDELJA, 11. novembra: 9.05 Poročila — 9.10 Disneyev svet — serijski film — 10.00 Koncert slovenskega okteta — prenos iz Slovenjgradca — 10.45 Kmetijska oddaja — 11.30 Združenje radovednežev — oddaja za otroke — 12.15 Tomek in pes — serijski film — 12.50 Film za otroke — 12.45 Nedeljska televizijska konferenca — športno popoldne in ponavljam za vas — 18.30 Poročila — 18.35 Karavana — reportaža — 19.05 Ime in priimek — mladinska igra — 19.40 Rezerviran čas — 20.00 Televizijski dnevnik — 20.45 Cikcak — 20.50 Televizijski magazin — zabavno glasbena oddaja — 21.50 Zgodbe za vas — serijski film — 22.00 Poročila.

PONEDELJEK, 12. decembra: 9.40 Televizija v šoli — 10.40 Tečaj ruščine — 11.40 Televizija v šoli: Od drevesa do papirja — 14.50 Televizija v šoli — ponovitev — 15.50 Tečaj ruščine — ponovitev — 16.50 Poročila — 16.55 Tečaj angleščine — 17.25 Darila dedka Mraza — propagandna oddaja — 17.35 Disneyev svet — serijski film — 18.25 Televizijski obzornik — 18.45 Otrok in zdravje: Slabokrvnosti — 19.05 Za danes in jutri — 19.15 Tedenski športni pregled — 19.40 Televizijska pošta — 20.00 Televizijski dnevnik — 20.30 Televizijska drama — 21.30 Biseri glasbene literature: Pesmi Vlaste Peričiča poje Miroslav Čangalović — 21.45 Lirika — oddaja postaja Titograd — 22.00 Televizijski dnevnik.

TOREK, 13. decembra: 18.40 Tisočletja črnske umetnosti — kulturna reportaža — 19.00 Svet na zaslону — 19.40 Televizijski obzornik — 20.00 Celovečerni film — 21.30 Kulturna panorama — 22.21 Zadnja poročila.

SREDA, 14. decembra: 9.40 Televizija v šoli — 10.35 Tečaj angleščine — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.50 Televizija v šoli — ponovitev — 15.45 Tečaj angleščine — ponovitev — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 16.55 Glasbeni pouk — 17.35 Poročila — 17.40 Tiktak: Zrcalce — 17.55 Slike sveta — otroški filmski žurnal — 18.25 Televizijski obzornik — 18.45 Reportaža — 19.05 Pet notnih črt za popevko — zabavno glasbena oddaja — 19.35 Mozaik kratkega filma — 20.00 Televizijski dnevnik —

KMET ima več uspeha pri svinjah, če pujske dobro goji, pri krmljenju prav porabi različne odpadke, če vnaprej prepreči razne bolezni in če je treba, nudi živalim pravilno prvo pomoč. Vse to in še mnogo drugega se naučiš iz knjige »Hygiene des Schweines«, ki jo naročiš pri živinozdravniku Matevžu Maroltu, 9855 Spittal/Drau, Ponauerstr. 27a. Broširana stane 70.— šil.

20.30 Cikcak — 20.35 J. Massenet: Don Kihot, operna predstava mariborske Opere — 22.20 Zadnja poročila.

ČETRTEK, 15. decembra: 9.40 Televizija v šoli — 11.00 Tečaj angleščine — ponovitev — 11.30 Glasbeni pouk — ponovitev — 14.50 Televizija v šoli — ponovitev — 16.10 Televizija v šoli: Od drevesa do papirja — 17.35 Poročila — 17.40 Tisočkrat zakaj — oddaja za otroke — 18.25 Televizijski obzornik — 18.45 Rdeči signal — 19.10 Glasbeni četrtek — 19.40 Cikcak — 19.54 Medigra — 20.00 Televizijski dnevnik — 20.30 Rezerviran čas — 21.15 V smeri kaspota: Novi Sad — 22.15 Televizijski dnevnik.

PETEK, 16. decembra: 9.40 Televizija v šoli — 10.40 Tečaj angleščine — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.50 Televizija v šoli — ponovitev — 15.50 Tečaj angleščine — ponovitev — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — ponovitev — 17.35 Poročila — 17.40 Vaša križanka — oddaja za otroke — 18.25 Televizijski obzornik — 18.45 Filmski pregled — 19.30 Na sedmi stezi — športna oddaja — 20.00 Televizijski dnevnik — 20.30 Cikcak — 20.35 Celovečerni film — 22.00 Zadnja poročila.

SOBOTA, 17. decembra: 9.40 Televizija v šoli — 14.50 Televizija v šoli — ponovitev — 17.10 Poročila — 17.15 Drežek in trije Marsovki — lutke — 17.35 Kje je, kaj je — 17.50 Reportaža studia Titograd — 18.10 Vsako soboto — 18.25 Televizijski obzornik — 18.45 S kamero po svetu — 19.10 Operna scena — 19.40 Cikcak — 20.00 Televizijski dnevnik — 20.30 Ekspedicija — serijski film — 21.00 Humoristična oddaja — 22.00 Bonanza — serijski film — 22.50 Zadnja poročila.

Za tiskovni sklad so darovali:

Eržen Jurij, Toronto — 1.— dolar. — Po S 20.—: g. Demšar Ciril, Dvor; neimenovani, Področica; Koncilja Jože, Rove/Št. Ilj. — Po S 11.—: Robič Pavla, Zusalč; Lukcan Pavel, Zgornje Jezerce. — Po S 10.—: Mischkulnik Mihael, Branča ves; Mečina Jožef, Gora; Wurzer Johana, Drevlje.

Velika zaloga perila blaga in volne

za moške, ženske in otroke

L. Maurer
Klagenfurt, Alter Platz 35

IZŠLA JE
Družinska pratika 1967
KUPITE JO!

*Naš tednik-
Kronika*

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave in oglašnega oddelka 26-69. — Telefon uredništva: 43-58. Naročnina znaša mesečno 7.— šil., letno 80.— šil. Za Italijo 2800.— lir, za Nemčijo 20.— DM, za Francijo 22.— ffr., za Belgijo 250.— bfr., za Švico 20.— šfr., za Anglijo 2.— f. sterl., za U. S. A. in ostale države 6.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Ra diše, p. Žrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.